

132-6-1

W-2

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА - ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

ДЕЛО №

ЛИЧНО СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО

№ XII - 867/29.V.1967 г.

О Т Ч Е Т

за дейността на БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА
през 1966 година

БРОЙ НА ЛИСТАТА 13

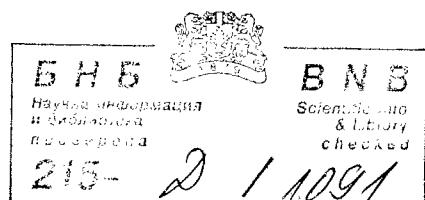
-ооо-

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

A/E 82

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА БАНКАТА ЗА 1966 Г.

1966 г.

Лично строго поверително
Екз.№

До

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

другаря ТОДОР ЖИВКОВ

Т У К

Д О К Л А Д

от КИРИЛ НЕСТОРОВ, председател на
Българската народна банка

ОТНОСНО: годишния отчет на
банката за 1966 г.

Другарю Живков,

В изпълнение на чл.50 от Устава на Българската народна банка представям настоящия доклад за дейността на банката през 1966 година.

Българската народна банка извършва своите дейности в съответствие с политиката на Българската комунистическа партия и решенията на Министерския съвет. През 1966 година тя разшири и задълбочи анализа върху стопанското и финансовото положение на предприятията и засили въздействието чрез парите, кредита, разплащанията и лихвата, за да се осигури изпълнението на поставените задачи с държавния народностопански план при най-икономично използване на материалните, трудовите и финансовите ресурси на страната.

Банката активно подпомагаше предприятията, преминаващи на новата система на ръководство на народното стопанство. Същевременно тя засили въздействието върху тях чрез икономическите

лостове, с които разполага, за ефективно използване на оборотните и основните средства, за укрепване стопанската сметка и повишаване на рентабилността.

Бързото развитие на икономиката и качествените подобрения в структурата на отделните отрасли налагат непрекъснато да се увеличават оборотните средства в народното стопанство. От 2,4 милиарда лева на 31.XII.1956 година те достигат 6,5 милиарда лева в края на 1966 година или увеличението им е 2,7 пъти. Наред с тези общи и естествени тенденции, през 1966 година имаше богата реколта, което също наложи увеличение на оборотните средства за изкупуване на селскостопанската продукция.

В резултат на всичко това заемите на банката за оборотни средства от 2,3 милиарда лева на 31.XII.1965 година достигнаха 2,7 милиарда лева в края на 1966 година, като увеличението е с 397 miliona лева или 16,9 %. Увеличени са тези заеми в промишлеността със 118 miliona лева, във вътрешната търговия - 109 miliona лева, във външната търговия - 121 miliona лева, в предприятията за материално-техническо снабдяване - 50 miliona лева и в транспорта с 2 miliona лева, или общо 400 miliona лева, а в селското стопанство са намалели с 3 miliona лева. В държавния сектор на селското стопанство заемите са се увеличили с 4 miliona лева, но в кооперативния сектор те са се намалили със 7 miliona лева главно поради увеличаването на собствените оборотни средства на трудово-кооперативните земеделски стопанства, както и поради преминаването на някои от тях към държавните земеделски стопанства.

Заемите на банката за капитални вложения към края на 1966 г. възлизат на 360 miliona лева при коригиран план за кредитиране на капиталните вложения за 331,2 miliona лева или изпълнението на този план е 109,7 %. Преизпълнението на плана е исклучително за високоефективни капитални вложения, нуждата от които е възникнала в процеса на изпълнението на стопанските планове на предприятията във връзка с провеждането на допълнителни мероприятия за ускоряване на техническия прогрес. При предвидени средства в кредитния план на банката за такива мероприятия на сума 48,7 miliona лева са усвоени 70,4 miliona лева или изпълнението е 144,5 %.

През 1966 година се увеличи значително обемът на банковата работа и по извършване на безкасовите разплащания между предприятията, организацията и учрежденията. Платежните документи само по тези разплащания са се увеличили от 13,6 miliona броя през 1965 година на 14,7 miliona броя през 1966 година или със 7,9 %. Сумата на извършените чрез банката безкасови разплащания е нараснала от 23,3 милиарда лева на 26 милиарда лева или с 11,5 %.

Увеличението на обема на банковата работа по всички нейни дейности, което е естествен резултат на икономическото развитие на страната, е извършено с почти незначително увеличаване броя на банковите служители. Техният брой от 5572 служители на 31.XII.1965 година общо за Българската народна банка и за Българската външнотърговска банка се е увеличил на 5749 служители в края на 1966 година или с 3,1 %. Само за Българската народна банка това увеличение е от 5280 на 5408 служители или с 2,4 %. Увеличеният обем на работата следователно е извършен главно за сметка на повишаване производителността на труда и подобряване организацията на работата.

Изпълнението на отделните банкови дейности през 1966 година е както следва:

I. ЕМИСИОННО - КАСОВА ДЕЙНОСТ

Задачите на Българската народна банка в областта на емисионно-касовата дейност през 1966 година се определяха от изискването да се поддържа и укрепва по-нататък стабилността на лева и нормално парично обръщение в условията на широко внедряване новата система на ръководство на народното стопанство и ускорено развитие на икономиката на страната. В тази обстановка банката трябваше да взема мерки и за по-нататъшно подобряване касовото обслужване на предприятията, организацията и учрежденията, за поддържане на здрава касова дисциплина, с което съдействуващо за спазване на обществените средства и ускоряване обръщението на наличните пари.

Развитието на паричното обръщение през 1966 година протече в тясна връзка с изпълнението на държавния народностопански план и обусловените от него високи темпове на развитие на промишлеността, строителството и селското стопанство. В резултат на бързото развитие на материалиното производство националният доход нарасна през годината, по предварителни данни, със 700 милиона лева или с 11 %, който темп е с 4 пункта по-висок от средногодишния темп за четвъртата петилетка и с 2,5 пункта над предвидения темп за петата петилетка.

На основата на това нарастване на националния доход, бързо нараснаха и паричните доходи на населението, като надхвърлиха значително планирания по баланса на паричните доходи и разходи на населението размер за годината. Предвидено беше през годината паричните доходи на населението да възлезат на 5.159 милиона лева, а по предварителни данни те ще достигнат около 5.437 милиона лева или 278 милиона лева повече. Надхвърлиха планирания размер главно основните парични доходи на населението от фонда на работната заплата и от възнаграждения от трудово-кооперативните земеделски стопанства в резултат на чувствителното преизпълнение на плана за промишленото и строителното производство, както и плана за селскостопанската продукция.

В условията на значителното надпланово нарастване на паричните доходи на населението, утвърдената по тримесечните касови планове правителствена директива по паричното обръщение за годината не можа да се изпълни. Общо за годината следва да се пуснат в обръщение 51 милиона лева, а в действителност се пуснаха 83 милиона лева или 32 милиона лева повече. По отделни тримесечия правителствената директива по паричното обръщение се изпълни както следва:

Тримесечие	План		Изпълнение	
	да се пуснат в обръщение	да се изтеглят от обръщение	пуснати в обръщение	изтеглени от обръщение
I	-	13	-	11
II	-	1	16	-
III	27	-	28	-
IV	38	-	50	-
	65	14	94	11

Подчертано голямо е нарастването на емисията през второто тримесечие на годината във връзка с чувствителното преизпълнение на плана за общата промишлена продукция и изплатените допълнителни възнаграждения на работниците и служителите от предприятията, преминали на работа по новата система на ръководство на народното стопанство. Такова е положението и за четвъртото тримесечие, когато се извършиха непредвидени плащания на заплати при някои предприятия, които следваше да се изплатят през месец януари 1967 година. В териториален разрез нарастването на емисията е най-голямо в окръзите, където през годината има най-голямо нарастване на паричните доходи на населението - Благоевград, Велико Търново, Пазарджик, Русе, Толбухин, Търговище, Шумен и др.

Развитието на паричното обръщение по месеци през годината се вижда от приложената диаграма /приложение № 1/.

Количеството на парите в обръщение се определя главно от величината на наличнопаричния оборот и неговата скорост. Затова, за да направим оценка за развитието на паричното обръщение през годината следва да анализираме тенденциите в измененията на тези два фактора.

Основата на наличнопаричния оборот образуват паричните доходи и разходи на населението. За правилно развитие на паричното обръщение е необходимо нарастването на количеството на парите в обръщение да следва приблизително нарастването на доходите на населението, а така също и на стокооборота, който образува основната част от паричните разходи на населението. Развитието на съотношението между паричните доходи на населението и паричното обръщение през последните години се вижда от следната таблица:

Години	Парични доходи на населението		Среден размер на паричното обръщение	
	милиони лева	% на нарастване спрямо предшеств. година	милиони лева	% на нарастване спрямо предшеств. година
1961	3.344	107,8	274	103,8
1962	3.743	112,0	288	105,1
1963	4.158	111,1	354	123,0
1964	4.412	106,1	361	102,0
1965	4.853	110,0	390	108,0
1966	5.437 /очекв./	112,0	442	113,3

Данните показват, че през 1966 година нарастването на паричното обръщение изпреварва нарастването на доходите на населението. При нарастване на доходите в сравнение с 1965 година с 12 % средният размер на паричното обръщение нараства с 13,3 %. Това показва, че през годината изискването за правилно развитие на паричното обръщение не е спазено напълно. Този извод се потвърждава още по-добре като се направи сравнение с положението през четвъртата петилетка, за който период паричните доходи на населението са нараствали средногодишно с 11,3 %, докато паричното обръщение е нараствало с 9,5 %.

По-неблагоприятно в сравнение с изтеклите години е и съношението в нарастването на паричното обръщение и стокооборота. В сравнение с 1965 година стокооборотът през 1966 година нарасна с 8,3 %, докато, както вече се отбеляза, паричното обръщение нарасна с 13,3 %. През изтеклата петилетка стокооборотът е нараствал средногодишно с 10,1 % /по текущи цени/ при отбелязаното вече средногодишно нарастване на паричното обръщение с 9,5 %.

Изпреварващото нарастване на паричното обръщение в сравнение с нарастването на паричните доходи на населението и на стокооборота за 1966 година се дължи главно на обстоятелството, че през годината не можа да се спази необходимото съответствие в нарастването на паричните доходи и разходи на населението, което

съответствие е основната предпоставка за поддържане стабилността на паричното обръщение. Нарастването на паричните разходи на населението през годината изостава чувствително от нарастването на доходите му, като това важи преди всичко за основните разходи на населението за покупка на стоки. Развитието на паричните доходи на населението и на стокооборота през последните години се вижда от следната таблица:

Години	Парични доходи на населението		Стокооборот	
	милиони левове	% на нараств. спрямо предшеств. година	милиони левове	% на нараств. спрямо предшеств. година
1961	3.344	107,8	2.621	109,9
1962	3.743	112,0	2.822	107,7
1963	4.158	111,1	3.154	111,8
1964	4.412	106,1	3.344	106,0
1965	4.853	110,0	3.594	107,5
1966	5.437 /Очакв./	112,0	3.893	108,3

От данните личи тенденция на спадане темпа на нарастване на стокооборота в сравнение с темпа на нарастване на паричните доходи на населението. Докато през първите четири години на изтеклата петилетка доходите на населението са нараствали средногодишно с 8,4 %, а стокооборота с 8 %, то през последната година на петилетката нарастването на стокооборота изостава значително от нарастването на паричните доходи на населението. През 1966 година това изоставане се проявява още по-подчертано, като при нарастване на доходите на населението с 12 %, стокооборотът по текущи цени нараства с 8,3 %. Това съотношение в растежа на паричните доходи на населението и на стокооборота намалява възможностите за по-пълно възвръщане на пусканите в обръщение пари в касите на банката и води до неоправдано задържане на пари в населението и до нарастване на паричното обръщение.

Отбеляната тенденция на изоставане нарастването на стокооборота от нарастването на паричните доходи на населението е в пряка връзка с непълното задоволяване на платежоспособното потребителско търсене, обусловено от несъответствието на структурата и обема на стоковите фондове на потребителското търсене. Въпреки непрекъснатото подобряване на снабдяването на населението, структурата и обемът на стоковите фондове все още изостават от ръста на потребителското търсене, нуждите на населението от редица стоки остават незадоволени. Това намалява възможностите за постигане на по-пълно съответствие между паричните доходи и разходи на населението, което е основна предпоставка за поддържане стабилността на паричното обръщение. Нарастването на стоковите запаси и на стокооборота през последните няколко години се вижда от следната таблица:

Години	Стокооборот		Стокови запаси в края на годината	
	милиони левове	% на нар. спрямо предш. година	милиони левове	% на нар. спрямо предш. година
1961	2.621	109,9	748	92,8
1962	2.822	107,7	826	110,4
1963	3.154	111,8	981	118,8
1964	3.344	106,0	1.081	110,2
1965	3.594	107,5	1.130	104,6
1966	3.893	108,3	1.175	104,0
			/Очакв./	

За да може да се задоволява възможно най-пълно платежоспособното потребителско търсене и да се поддържа правилно съответствие между паричните доходи и разходи на населението, като основна предпоставка за стабилистта на паричното обръщение, необходимо е стоковите запаси да нарастват с по-бърз темп от темпа на нарастване на стокооборота. Това особено се налага в условията на новата система на ръководство на народното стопанство, когато трудовото възнаграждение на работниците и служителите е поставено

в зависимост от крайният резултат от дейността на предприятията и организацията. Поради това е необходимо да се разполага с известни резерви от стокови фондове, за да може да се посреща евентуално надпланово увеличение на доходите на населението. Данните от таблицата обаче показват тенденция на изоставане на стоковите запаси от стокооборота. Докато за първите четири години от четвъртата петилетка нарастването на стоковите запаси изпреварва нарастването на стокооборота, през 1965 година се отбележва значително изоставане темпа на нарастването на стоковите запаси. През 1966 година това изоставане се проявява още по-подчертано, като при нарастване на стокооборота с 8,3 % нарастването на стоковите запаси, по предварителни данни, е само около 4 %. Трябва при това да се отбележи, че значителна част от наличните стокови запаси представлява залежали стоки, които не се търсят от населението и поради това не могат да бъдат реално обезпечение на парите в обръщение. Или, с изоставането на ръста на стоковите запаси по отношение ръста на стокооборота силно се влошава структурата на запасите.

Състоянието на стоковите запаси отразява обективните възможности на нашата икономика, които се определят от правилната политика за предимствено развитие на отраслите от първо подразделение, като едновременно с това се полагат граници за увеличаване производството на стоки за народно потребление. При тези условия изискването за правилно развитие на паричното обръщане налага да се търсят и по-нататък възможности за подобряване обема и структурата на стоковите фондове, като се обрне внимание за увеличаване производството на групите стоки, които са предмет на най-усилено търсене от страна на населението.

Намалената степен на възвръщане на пуснатите в обръщение пари чрез стокооборота се отрази в спадане на скоростта на обръщението на парите през касите на банката. Докато през 1965 година един оборот на парите през касите на банката се извършваше ^{за} 36,7 дни, през 1966 година един оборот се е извършвал за 38,8 дни. Пряка последица от намалената скорост на обръщението на парите е задържането на повече пари в обръщение. Докато през 1965 година 100 лева стокооборот са обслужвани от 10,90 лева пари в обръщение, през 1966 година за обслужване на 100 лева стокооборот са били необходими 11,40 лева пари в обръщение.

Изоставането на стокооборота от нарастването на паричните доходи на населението и неговото неблагоприятно отражение върху паричното обръщение бе смекчено в значителна степен от голямото нарастване на влоговете. Част от увеличението на доходите си, а така също и част от доходите, предназначени за покупка на стоки, но не изразходвани за целта поради ненамиране на търсената стока, населението насочи към спестявания. В резултат на това влоговете нараснаха през годината с 272 милиона лева срещу реализирано нарастване през 1965 година със 189 милиона лева. Това доведе до нарастване и на относителната част от доходите на населението, заделяна за спестявания, докато относителната част, заделяна за покупка на стоки, бележи намаление. Така, през 1965 година от всеки 100 лева парични доходи населението задели за покупка на стоки 67,60 лева и за влогове 3,90 лева, а през 1966 година за покупка на стоки се заделиха 65,90 лева и за влогове 5,00 лева. Общо, за покупка на стоки и за спестявания през 1966 година населението задели 70,90 % от паричните си доходи срещу заделени през 1965 година 71,50 %. Следователно, нарастването на влоговете не компенсира напълно незадоволителното нарастване на стокооборота. Въпреки положителната роля, която играе влогонабирането за мобилизирането на свободните парични средства на населението, то не решава окончателно въпроса за обезпечаване на правилно съотношение между паричните доходи на населението и стоковите фондове. По своята същност влоговете представляват скрита покупателна сила, предявяването на която на пазара е само временно отложено, но за която трябва да се държи сметка, когато се прави оценка на стоковото обезпечение на парите в обръщение.

Обобщените изводи от анализа на основните пропорции в народното стопанство, които характеризират състоянието на паричното обръщение, показват, че през 1966 година тези пропорции не са били спазени. Последица от това е неоправданото нарастване на количеството на парите в обръщение. Едновременно с това анализът показва, че нарушението на тези пропорции е свързано главно с голямото нарастване на паричните доходи на населението, което в значителна степен се дължи на преходни причини – даденото увеличение на заплатите, увеличените плащания за допълнителни възнаграждения в първите месеци от преминаването на работа по новата система на ръководство на народното стопанство и преминаването

на редица трудово-кооперативни земеделски стопанства в държавни земеделски стопанства, което увеличи текущите плащания към селското стопанство за сметка на окончателното разплащане, което ТКЗС извършват през следващата година. Поради това големият размер на емисията през 1966 година не дава основание да се правят изводи за очертани трайни неблагоприятни тенденции в развитието на паричното обръщение, особено като се има предвид, че този размер е реализиран в условията на чувствително нарастване на продукцията от основните отрасли на материал от производство и на националния доход. Ако обаче изоставането на растежа на стокооборота от растежа на паричните доходи на населението продължи и занапред, то може да доведе до неблагоприятни последици за стабилността на паричното обръщение.

В структурата на наличнопаричния оборот на банката през отчетната година се отбелязаха някои изменения в сравнение с 1965 година, предизвикани отчасти от икономически, отчасти от организационно-технически фактори. Тези изменения се виждат от приложената таблица № 2.

Във връзка с по-пълното насочване на постъпленията от селския стокооборот към насите на банковите клонове, вследствие на откриването на нови банкови клонове и агенции през годината, относителният дял на постъпленията от стокооборота нарасна от 68,5 % за 1965 година на 69,7 % за 1966 година. Срещу това относителният дял на постъпленията чрез п.т.т. станции се намали от 15 % на 14,8 %. Това намаление не съответствува на нарастването на дялът на постъпленията от стокооборота, тъй като постъпленията чрез п.т.т. станции се увеличиха, от друга страна, значително във връзка с голямото нарастване на влоговете, част от което се осъществява чрез п.т.т.станции.

Чувствително нарастване бележи относителният дял на плащанията за заплати. Наред с голямото нарастване на промишлената продукция, влияние за това нарастване оказва и даденото увеличение на заплатите през годината, преминаването на редица трудово-кооперативни земеделски стопанства в държавни земеделски стопанства и държавни горски стопанства, във връзка с което разходите им за трудово възнаграждение се включиха във фонда на работната заплата, както и изплатените допълнителни възнаграждения на работниците и служителите от предприятията, преминали на работа по новата система на ръководство на народното стопанство.

Поради отбелязаното вече преминаване на някои ТКЗС в ДЗС и ДГС, относителният дял на плащанията на ТКЗС в общата сума на плащанията се намали от 23,7 % на 21,8 % за 1966 година. Намалението щеше да бъде още по-голямо, ако не беше компенсирано в значителна степен от много добрата реколта от зърнените храли и други селскохозстапански култури за годината.

В изпълнение на задачите си по оперативно регулиране на паричното обръщение през отчетната година банката следеше за спазване на планираното съотношение между паричните доходи и разходи на населението като основно изискване за поддържане стабилността на паричното обръщение. Със средствата на банковия контрол банката въздействуваше за изпълнение и преизпълнение на плановете на предприятията и организацията, с което се създаваха условия за изпълнение и на задачите по паричното обръщение. В условията на чувствителното надпланово нарастване на паричните доходи на населението през годината банката полагаше усилия да се осигури съответно преизпълнение и на плана за постъпленията в налични пари, за да не се допусне неоправдано задържане на пари в населението. Въпреки че планираният размер на емисията за годината не можа да бъде спазен, известни резултати в привличане на пуснатите в обръщение над плана пари се постигнаха. Преизпълни се чувствително планът за постъпленията от стокооборота и планът за влогонабирането. Преизпълнение отбеляза и планът за постъпленията от нестокови услуги на населението.

През годината продължи грижата за по-нататъшно подобряване касовото обслужване на предприятията, организацията и учрежденията и за внедряване на здрава касова дисциплина при тях като важна предпоставка за ускоряване обръщаемостта на наличните пари и опазване на обществените средства от разхищения. Постигнаха се определени резултати по подобряване на касовата дисциплина при п.т.т. станции, селските потребителни кооперации и др.

Издигането на равнището на икономическата работа по оперативно регулиране на паричното обръщение и повишаване на нейната ефективност заедно с грижите за по-нататъшно подобряване касовото обслужване на народното стопанство ще бъде постоянна задача на банката в областта на паричното обръщение през 1967 година.

ТАБЛИЦА

за постъпленията и плащанията по касовия план
на Българската народна банка през 1965 и 1966 г.

ПОКАЗАТЕЛИ	1965 г.		1966 г.	
	МИЛИОНИ ЛЕВА	% ОТ ОБЩАТА СУМА	МИЛИОНИ ЛЕВА	% ОТ ОБЩАТА СУМА
<u>ПОСТЪПЛЕНИЯ</u>				
Стокооборот	2.358	68,5	2.574	69,7
Транспорт	176	5,1	194	5,2
Комунални и битови услуги	109	3,2	119	3,2
Културни и спортни мероприятия	29	0,8	27	0,7
Данъци и такси	50	1,5	52	1,4
Т К З С	64	1,9	62	1,7
П.т.т. станции	516	15,0	546	14,8
Други постъпления	140	4,0	122	3,3
Всичко	3.442	100,0	3.696	100,0
<u>ПЛАЩАНИЯ</u>				
Заплати	1.823	52,5	2.057	54,5
Помощи и обезщетения	111	3,2	119	3,2
Т К З С	820	23,7	824	21,8
Селскостопански произвд.	102	2,9	107	2,8
Държавна спестовна каса	138	5,4	133	4,8
Българска инвестиционна банка	246	7,1	287	7,6
Командироъчни, стопанско-оперативни и други разходи	182	5,2	199	5,3
Всичко	3.472	100,0	3.776	100,0

II. КРЕДИТИРАНЕ ЗА ОБОРОТНИ СРЕДСТВА

1. Общо развитие на заемите за оборотни средства

Заемите за оборотни средства бележат непрекъснато и бързо развитие. Средният им месечен размер от 2339 млн. лв. през 1965 г. е нараснал на 2631 млн. лв. през 1966 г. или с 12,5 %, като изпълнява растежа на съвкупния обществен продукт с 2,9 пункта. Фактическите остатъци на заемите от 2349 млн. лв. на 31.XII.1965 г. достигат 2746 млн. лв. в края на 1966 г., като увеличението им е с 397 млн. лв. или 16,9 %.

Бързото увеличение на заемите е резултат на сложен комплекс от причини. Развитието на икономиката неизбежно води до увеличаване на оборотните средства и на банковите заеми като главен източник за покриването им.

В края на 1965 г. оборотните средства на държавните предприятия, обслужвани от банката, са покрити с: банкови заеми 51,1 %; собствени средства - 33,6 % и други източници - 15,3 %. През 1966 г. в редица случаи прирастът на собствените оборотни средства не се покрил и изцяло или част от него се попълнил с банков кредит. От друга страна все още предприятията не полагат несобходимите граници за повишаване ефективността при използването на оборотните средства. Въпреки въздействието на банката с повищена лихва, те продължават да замразяват средства в залежали и ненужни запаси, което води до увеличаване на просрочените им задължения към банката.

В края на 1965 г. и 1966 г. заемите за оборотни средства се разпределят по сектори, по системи на стопанско ръководство и по редовност, както следва:

№ п о ред	Сектори и системи на стопанско ръководство	31.XII.1965 г.		31.XII.1966 г.		увеличение - намаление	
		Общо заеми млн. лв.	От тях заеми проср. %	Общо заеми млн. лв.	От тях заеми проср. %	Общо заеми млн. лв.	От тях заеми проср. %
010	ЗАЕМИ ЗА ОБОРОТНИ СРЕДСТВА	2349	176 7,4	2746	284 10,8	+ 397	+ 108
	В това число:						
1.	по сектори:						
a)	държавен сектор	2103	160 7,6	2508	264 10,5	+ 405	+ 104
b)	кооперативен сектор	246	16 6,5	238	20 8,5	- 8	+ 4
2.	по системи на стоп.рък.						
a)	нова система	891	51 5,7	1499	122 8,2	+ 608	+ 71
b)	стара система ...	1458	125 8,6	1247	162 15,0	- 211	+ 37

От всички заеми за оборотни средства в държавния сектор се намират 90 % в края на 1965 г. и се увеличават на 91 % в края на 1966 г., а в кооперативния сектор делът им намалява от 10 % на 9 %. Следва да се отбележи, че предприятията от кооперативния сектор заемат в края на 1965 г. 81 % от общия размер на оборотните средства на предприятията, обслужвани от Българската народна банка и Българската външнотърговска банка и главната част от тях се покрива със собствени оборотни средства и други източници. Поради това участието на кредита в кооперативния сектор и по-специално за ТИВС и ТНК заема малък дял.

Увеличението на общия размер на заемите в края на 1966 г. спрямо 1965 г. с 405 млн. лв. е изключително в държавния сектор, докато в кооперативния сектор те са намалели с 8 млн. лв. или общото увеличение е 397 млн. лв. Увеличени са заемите в промишлеността със 118 млн. лв., във външната търговия – със 121 млн. лв., във вътрешната търговия – със 109 млн. лв., в предприятията за материално-техническо снабдяване – с 50 млн. лв. и в транспорта – с 2 млн. лв., а в селското стопанство са намалели с 8 млн. лв.

През 1966 г. просрочените заеми са се увеличили със 108 млн. лв. и представляват 27 % от общото увеличение на заемите. Зависило се е и издължаването на просрочените заеми от 51,2 дни през 1965 г. на 36,8 дни през 1966 г., като надвишават срока за издължаването на редовните заеми, който се е увеличили съответно от 28,1 дни на 29,7 дни. Това показва, че просрочените заеми системно се увеличават и добиват все по-траен характер.

Просрочията са главно на държавните промишлени предприятия. В тези предприятия се намират в края на 1965 г. 40 % от всички заеми за оборотни средства и в края на 1966 г. – 39 %, а само просрочията по заемите им представляват съответно 61 % и 63 % от всички просрочени заеми към банката. Причините за това ще бъдат посочени по-нататък при разглеждане развитието на заемите в промишлеността.

С разширяването на новата система на ръководство на народното стопанство настъпиха съществени изменения и в заемите, ползвани от предприятията по двете системи на стопанско ръководство.

- 15 -

Заемите на предприятията на новата система от 891 млн.лв. в края на 1965 г. са се увеличили на 1499 млн.лв. в края на 1966 г. или нарастването им е с 608 млн.лв., докато заемите на предприятията от старата система са се намалили с 211 млн.лв. Това се дължи на преминаването на предприятията на новата система на ръководство на народното стопанство. Просрочените заеми на предприятията и от двете системи са се увеличили.

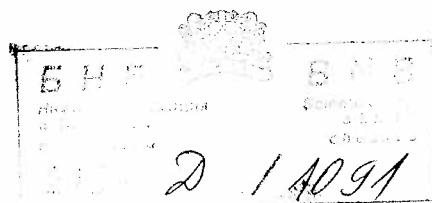
Развитието на заемите за оборотни средства в отделните отрасли се характеризира със следните данни:

1. ПРОМИШЛЕНОСТ

Заемите за оборотни средства на държавните и кооперативните промишлени предприятия от 965 млн.лв. на 31.XII. 1965 година са се увеличили на 1073 млн.лева в края на 1966 година, като нарастването им е със 118 млн.лева или 12,3 %. Средният месечен размер на заемите от 908 млн.лева през 1965 година са се увеличили на 1041 млн.лева през 1966 година или с 14,6 %.

Разпределението на общия размер на заемите за оборотните средства и на просрочените заеми по отрасли на промишлеността се вижда от данните в следната таблица:

№ по ред	Отрасли на промишлеността	Остатъци на 31.XII.				Изменения		
		1965 г.		1966 г.		+ увеличение	- намаление	
		Общо	От тях заеми проср. заеми	Общо	От тях заеми проср. заеми	Общо	От тях заеми проср. заеми	
						МИЛИОНИ	ЛЕВА	
1.	Произв. на електроенергия и топлоенергия	6		10		1	+ 4	+ 1
2.	Топлинна промишленост	11	4	17	8	+ 6	+ 4	
3.	Черна металургия ..	39	13	62	48	+ 23	+ 35	
4.	Цветна металургия..	19	2	30	13	+ 11	+ 11	
5.	Машиностр. и мета- лообработване	115	44	150	55	+ 35	+ 11	
6.	Химическа и каучукова	20	6	27	6	+ 7	-	
7.	Пром. за строит. ма- териали	13	6	16	7	+ 3	+ 1	
8.	Дърводобив и дърво- обработване	16	5	15	4	- 1	- 1	
9.	Целулозно-книжна ..	4	1	1	-	- 3	- 1	
10.	Стъкларска и порц.- фаянсова	2	1	2	1	-	-	
11.	Текстилна промишл..	86	10	99	9	+ 13	- 1	
12.	Шивашка промишлен..	13	3	27	4	+ 14	+ 1	
13.	Кожарска, кожухар- ска и обувна	8	1	15	2	+ 7	+ 1	
14.	Полиграфическа про- мишленост	-	-	1	-	+ 1	-	
15.	Хранително-вкусова.	587	7	580	14	- 7	+ 7	
16.	Други отрасли на промишлеността	9	5	13	6	+ 4	+ 1	
I.		948	108	1065	178	+117	+ 70	
II.		7	1	8	2	+ 1	+ 1	
III.		955	109	1073	180	+118	+ 71	

Предприятията от черната металургия и рудодобива са произвели през 1966 г. със 17,2 % повече продукция в сравнение с 1965 г. За същото време заемите им общо са се увеличили с 59 % или изиреварват растежа на продукцията с 41,8 пункта. Просрочията към банката на тези предприятия заемат в края на 1965 г. 38 % от всичките им заеми и се увеличават в края на 1966 г. на 77 %.

Бързото увеличаване на заемите на тези предприятия и особено на просрочените заеми се дължи на редица недостатъци в работата им. При норматив на собствени оборотни средства в края на 1966 г. в размер на 41,8 млн. лв. фактически са налице 25,4 млн. лв. или в по-малко с 16,4 млн. лв., които са покрити с просрочени заеми. Това се дължи на допуснатото превишение на планираната загуба на МК "Кремиковци".

От друга страна в Металургический комбинат в Кремиковци са образувани големи количества свръхпланови запаси, поради недостатъчна съгласуваност в работата между отделите "Планов", "Материально-техническо снабдяване" и "Финансово-счетоводен" по отношение на обвързването на производствения план с плана за материально-техническото снабдяване. По тези причини за 1966 г. са доставени в повече от необходимите за производството сировини и материали за над 12 млн. лв. При това за някои от тях няма елементарни условия за нормалното им съхранение без загуби. Тревожно е състоянието на някои видове полуфабрикати от собствено производство. В продължение на 3 години са натрупани над 18 хиляди тона каменовъглен катран. Сез всякакви изгледи за реализация и през 1967 г. Образувани са запаси от кремиковска руда над 120 хиляди тона, която няма да се употреби и през 1967 г. Натрупани са запаси от жлезен концентрат над 240 хиляди тона, от които 40 хиляди тона няма да бъдат употребени и до края на 1967 г. Само в тези три вида полуфабрикати към 30.XI.1967 г. са замразени за дълго време около 11 млн. лв. оборотни средства.

Заемите на предприятията от цветната металургия са се увеличили през 1966 г. спрямо 1965 г. с 59 %. Просрочията по заемите възлизат на 43 % от всички заеми на тези предприятия.

Бързото увеличение на заемите в цветната металургия се дължи главно на натрупването на големи количества меден концентрат в МК "Георги Дамянов" - Пирдоп и в ДМПП "Г.Димитров" - гара Елисейна. На тези две предприятия бяха отпуснати заеми по специални разпореждания за около 6 млн. лв. Натрупването на медния концентрат се дължи на допусната авария в Комбината през м. ноември 1966 г., както и на забавяне срока за пускане в експлоатация на разширението на металургическия цех. По тази причина разширенето на цеха и досега не е достигнало проектната мощност.

Предприятията от машиностроенето и металообработването също имат голямо увеличение на заемите. Просрочените заеми представляват 37 % от всички заеми, ползвани от посочените предприятия в края на 1966 г.

Заемите на предприятията от този отрасъл, числящи се само към Министерството на машиностроенето, възлизат на 105 млн. лв. и заемат 70 % от всички заеми в отрасъла машиностроене и металообработване. Оборотните средства на тези предприятия и източниците за покриването им към 31.XII.1966 г., без предприятието към ДСО "Металхим", са както следва:

№ п о ред	Държавни стопански обединения	Общо обо- рот- ни ни сред- ства	В това число		Източници за покрива- ни обор. средства				
			Нор- до баланс ма- ни- тив руе- ми	Нор- ни не- руе- ми	Соб. Банкови заеми	Банкови заеми	Д- от тях	Г- миру- ства	
м и л и о н и л е в а									
1.	Транспортно машино- строене	68	47	56	12	33	19	8	16
2.	Общо машиностроене.	43	24	34	9	17	16	11	10
3.	Радиоелектр. и соб- техн.	41	24	34	7	15	16	6	10
4.	Тракт. и селскостопан- ско машиностроене	40	27	32	8	20	11	5	9
5.	Електротехн. промишл.	51	35	41	10	24	13	6	14
6.	Металообработващи и дръвообработващи машини	32	19	24	8	12	13	7	7
7.	Металоизработване..	19	14	15	4	10	4	2	5
8.	Приборостроене	10	7	8	2	6	2	1	2
Всичко:		304	197	244	60	137	94	46	73

Общият размер на оборотните средства на държавните стопански обединения, посочени в таблицата, са покрити със: собствени оборотни средства 45 %; банкови заеми 31 % и други източници 24 %, състоящи се главно от задължения към работници, доставчици и пр. Следва да се отбележи обаче, че 50 % от заемите са просрочени. За предприятията от някои обединения просрочията са значително по-големи: за ДСО "Общо машиностроение" те са 69 %, за ДСО "Металообработващи и дървообработващи машини" – 54 %.

Голямият относителен дял на просрочените заеми се дължи на недостатъчното ефективно използване на материалните и трудовите ресурси. В края на 1966 г. само свръхплановите запаси, покрити с просрочени заеми, възлизат при ДСО "Балканкар" на 4,5 млн. лв., при ДСО "Текко и общо машиностроение" – 10,7 млн. лв., при ДСО "Агромашна" – 7,7 млн. лв., при ДСО "Металообработващи и дървообработващи машини и инструменти" – 6,1 млн. лв., при ДСО "Елипром" – 5,9 млн. лв. при "Радиоелектронна и съобщителна техника" – 10,3 млн. лв. или общо 45,2 млн. лева.

За отстраняване на слабостите в предприятията и за предотвратяване възникването на нови слабости банковите органи системно анализират стопанското и финансовото им положение. В зависимост от резултатите на тези анализи те изнасят въпросите пред ръководствата на предприятията, пред висшестоящите им организации и в необходимите случаи пред съответните партийни и държавни органи. В резултат на това много от слабостите са отстранявани, но на тяхно място изникват нови. Като крайна мярка банката е прилагала кредитни санкции и главно повишена лихва за просрочените заеми. По тези заеми на промишлените предприятия са начислени лихви за 1966 г. за около 12,9 млн. лева.

Най-много заеми ползват предприятията от хранително-вкусовата промишленост. В края на 1966 година те заемат 54 % от всички заеми в промишлеността. Просрочията им към банката са незначителни и възлизат на 2,4 % от общата сума на ползваните от тях заеми.

В края на 1966 г. всички заеми на хранително-вкусовата промишленост възлизат на 580 млн. лв. От тях 573 млн. лв. или 99 % се намират в предприятията към следните държавни стопански обединения:

р о рд	Държавни стопански обединения	Общо обо- рот- ни сред- ства	В това число				Източници за покриване на оборотните средства			
			Нор- ма	По баланс	Нор-Ненор	Собств.	Банко- оборот.	ви зае- сред- ства	Други източ- ници	
			м и л и о н и л е в а				% млн. лв.	% млн. лв.	% лв.	
1.	ДСО "Родопа"									
a)	месопромишленост	75	11	45	30	11	14	45	60	19
b)	млечна промишл.	52	14	44	8	14	29	29	56	9
c)	Фуражна промил.	17	3	13	4	3	18	10	59	4
	Всичко	144	28	102	42	28	19	84	58	32
2.	ДСО "Зърнени храни"	210	20	176	34	19	9	170	81	21
3.	ДСО "Виниром"	171	27	162	9	26	15	135	79	10
4.	ДСО "Български тютюни"	176	17	162	14	16	9	132	75	28
5.	ДСО "Българска захар"	81	11	54	27	9	11	47	58	25
6.	ДСО "Бълг.пиво"	10	3	9	1	3	30	5	50	2
	Общо	792	106	665	127	101	13	573	72	118
										15

Заслужава да се обърне внимание на това, че посочените обединения участват средно взето с 13 % собствени оборотни средства в покриването на общия размер на оборотните средства. Следва да се отбележи още, че предприятията към обединенията, посочени в таблицата, са увеличили нормираните си оборотни средства в края на 1966 г. спрямо 1965 г. с 30 %, а собствените си оборотни средства са увеличени само с 3 %.

За голямото увеличение на нормираните оборотни средства значително влияние е оказала изключително богатата реколта през 1966 г. Така захарните заводи при план да изкупят 1400 хил. тона захарно цвекло са изкупили фактически 2400 хиляди тона или 1000 хил.тона повече от плана, изкупната стойност на които е около 20 млн.лв. Предприятията към ДСО "Зърнени храни" при план да изкупят 2121 хил.тона са изкупили 2512 хил.тона или с 380 хил.тона в повече за около 80 млн. лв. Предприятията към ДСО "Родопа" са изкупили над плана 100 млн. литра мляко на стойност на около 20 млн.лева.

2. СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Заемите за оборотни средства на селското стопанство заемат в края на 1965 г. и 1966 г. едва 4 % от заемите на всички предприятия, обслужвани от банката. Това се дължи както на сезонния характер на селското стопанство, което в края на годината обикновено се нуждае от минимални средства, така и на набирането на значителни собствени оборотни средства от ТКЗС.

Развитието на заемите за оборотни средства, включително и на просрочените засми, в държавния и кооперативния сектор на селското стопанство се характеризира от следните данни:

№ п о ред	Сектори	Истатьци общо на заемите към 31. XII.			Средни месечни остатъци общо на заемите през:			
		1965 г.		+увел. намал.	1965 г.	1966 г.	+увеличение - намаление	
		милиони лева	%		милиони лева		%	
1.	Държавен сектор	35	39	+ 4	11,4	42	56	+ 14 33,3
2.	Кооперат.сектор	50	43	- 7	14,0	191	162	- 29 17,9
	Всичко:	85	82	- 3	3,5	233	218	- 15 6,4

Увеличението на заемите за оборотни средства в края на 1966 г. спрямо 1965 г. в държавния сектор, както и на средните им месечни остатъци, се дължи на намаляване размера на засмите в кооперативния сектор. Това е резултат на преминаването на 47 ТКЗС в някои окръзи в държавни земеделски стопанства, съгласно постановления № 5 и 10 на Министерския съвет от 1966 г. Намаляването на общия размер на засмите в края на 1966 г. и на средните месечни остатъци през същата година за двата сектора взети заедно се дължи на финансовото укрепване на ТКЗС. През 1966 г. стопанствата са увеличили собствените си оборотни средства с 43 млн.лв. и средствата по специалните фондове – със 75 млн.лв. В края на 1966 г. 614 стопанства или 71 % от всичко 867 стопанства имат кредитни остатъци по сметките си в банката за 234 млн.лв. Само 253 стопанства или 29 % от общия брой на ТКЗС в страната са ползвали засми в размер на 43 млн.лева.

Просрочията по засмите в държавния и кооперативния сектор на селското стопанство в края на 1965 г. и 1966 г. възлизат на 4 млн.лв. и представляват близо 5 % от общия размер на ползваниите от тях засми.

При финансирането и кредитирането на ТКЗС банковите клонове упражняват системен контрол върху тяхната стопанска дейност и активно въздействуват за отстраняване на допусканите от тях слабости.

От проверките на банковите органи по годишното приключване сметките на ТКЗС са разкрити редица грешки и нарушения. Така банковият клон в Ямбол е установил, че ТКЗС в с. Сламино е увеличило доходите за разпределение с 51 806 лева и ТКЗС в с. Роза - с 40 000 лева. Тези операции са взети допълнително след годишното приключване и затова не са включени в схемата за разпределение при годишното приключване. Тамива нарушения банковият клон е разкрил и за ТКЗС в с. Тамарино. Скалица и др. Банковият клон е наложил санкции и е изискал да се сторнират неправилно взетите операции.

Някои ТКЗС неправилно остойностяват наличната продукция при годишното приключване. Така ТКЗС в с. Попица, Врачански окръг е опарично при годишното приключване 39 тона тютюн за 111 хил. лева, вместо 29 тона за 76 хил. лв. ТКЗС в с. Извор, Видински окръг е завишено цените на някои селскостопански произведения. Банковият клон е разкрил това и е въздействувал за отстраняване на допуснатото нарушение, като при годишното приключване е коригирано разпределението на дохода с около 36 хил. лв. Подобни корекции са извършени и за ТКЗС в с. Гъмзово, Брегово и др. Грешки и нарушения в годишното приключване са допуснали стопанства и в други окръзи: Сливенски, Пернишки, Врачански и др.

При авансирането на кооператорите банката упражнява контрол за спазването на постановление № 89 на Министерския съвет от 21.III.1964 г. В резултат на това през 1966 г. не е констатирано авансиране над 100 % при оценката на очакваното изпълнение на плана. Преавансиране на кооператори е допуснато само в отделни редки случаи: от ТКЗС в с. Бяла река за 5930 лева, ТКЗС в с. Градина за 10 350 лева и др. Благодарение на въздействието на банката тези нередности са отстранени.

През последните 2-3 години много трудово-кооперативни земеделски стопанства образуват големи запаси от резервни части и ремонтни материали. Банката засили контрола и въздействието за

предотвратяване прекомерното натрупване на такива запаси. В резултат на това наличностите от резервни части и ремонтни материали от 26 589 хил.лв. на 1.1.1966 г. са намаляли на 21 238 хил.лв. на 31.XII.1966 г. при норматив за максимален запас от 15 409 хил.лв. или свръхзапасът в края на 1966 г. възлиза на 5829 хил.лева. Позначителни свръхзапаси от резервни части и материали за основен ремонт имат стопанствата от окръзите: Бургаски - за 592 хил.лв., Плевенски - 479 хил.лв., Сливенски - 308 хил.лв., Силистренски - 500 хил.лв., Търновски - 486 хил.лв. и т.н.

Образуването на големи запаси от резервни части и ремонтни материали в ТКЗС в значителна част е резултат на все още нарушения окончательно въпрос за типизирането на машинния парк в селското стопанство. В много стопанства има най-различни марки и системи от селскостопански машини, за които се доставят резервни части. Не е уредено редовното снабдяване на стопанствата с такива материали, поради което те често пъти са принудени да поддържат значителни резерви, в които за дълго време замразяват оборотни средства.

Банковите органи са разкрили и редица други слабости в работата на ТКЗС и са въздействували за тяхното отстраняване. Не малко стопанства допускат нарушения на касовата и платежната дисциплина. Допускат се от някои стопанства отклонявания на оборотни средства в трайни насаждения и други инвестиции, включително и в извънпланово строителство. Банковите клонове във Врачански окръг са разкрили, че ТКЗС в селата Търнак, Бреница, Тишевица и др. не са изписвали употребените разходи в животновъдството. Такива нередности са разкрити и от банковия клон в Бургас за ТКЗС в селата Лазарево, Антимово и Българево и т.н.

Държавните земеделски стопанства са подобрили значително финансовите си резултати. При планова печалба 46 110 хил.лв. те фактически са реализирали 78 421 хил.лв. От общо 151 предприятия само едно е приключило със загуба 150 хил.лв. при планирана загуба 162 хил.лв.; 17 стопанства не са изпълнили планираната печалба с 420 хил.лв., а 13 предприятия вместо със загуба от 2470 хил.лв. са приключили с печалба от 7800 хил.лева.

В последните години се създадоха междукооперативни угоителни предприятия. От проучванията на банката се установява, че при създаването на тези предприятия не винаги се вземат под внимание обективните условия за правилната им производствена дейност. Такъв е случаят с образуването предприятие в с. Друган, Пернишки окръг. С крайно нездоволителни резултати за 1965 г. е приключило дейността си междукооперативното угоително предприятие в Червен бряг. При план за печалбата от 77 500 лева, то е реализирало загуба 44 000 лева. Резултатите и изводите от проучването банката изнесе пред Централния комитет на Българската комунистическа партия и пред Министерството на земеделието.

3. ВЪТРЕШНА ТЪРГОВИЯ

Заемите за оборотни средства на държавната и кооперативната вътрешна търговия на 31.XII.1965 г. заемат 34 % от всички заеми на предприятията, обслужвани от банката, а в края на 1966 г. относителният им дял намалява на 33 %. Средните месечни остатъци на заемите са намалели за посочения период от 35 % на 34 %.

Развитието на заемите за оборотни средства на държавните и кооперативните предприятия от вътрешната търговия се вижда от следните данни:

№ по ред	Сектори	1965 г.		1966 г.		Изменения през 1966 г. срязмо 1965 г.		
		Общо ре- довни и заеми	От тях проср. заеми	Общо ре- довни и заеми	От тях проср. заеми	% млн. лв.	%	
		м и л и о н и л е в а		м и л и о н и л е в а				

I. Остатъци на 31 декември

1. Държ.сектор	618	18	729	23	+ 111	17,3	+ 5	27,8
2. Кооп.сектор	189	12	187	16	- 2	1,0	+ 4	38,0
Всичко:	807	30	916	39	+ 109	13,5	+ 9	30,0

II. Средни месечни остатъци

1. Държ.сектор	592	17	692	21	+ 100	16,9	+ 4	23,5
2. Кооп.сектор	205	9	192	13	- 13	5,4	+ 4	44,4
Всичко:	797	26	884	34	+ 87	10,9	+ 8	30,8

От общия среден размер на заемите във вътрешната търговия държавният сектор заема през 1965 г. 74,2 % и нараства през 1966 г. на 78,2 %. За същото време относителният дял на заемите в кооперативната търговия намалява от 25,8 % на 21,8 % или с 4 пункта.

Увеличението на заемите в края на 1966 г. спрямо 1965 г. е изключително в държавната търговия - 111 млн. лв. Това се дължи главно на увеличението на стоковите запаси. От друга страна то се дължи на увеличението и на запасите в ДСО "Булгарплод" от дървен амбалаж, поради неизпълнение на плана за износ на грозде, от плодови и зеленчукови консерви и пр.

В кооперативната търговия стоковите запаси също са нараснали, но заемите са намалели с 2 млн. лв. Това се дължи на увеличението на собствените им оборотни средства с 13,5 млн. лв.

Според разчета на Държавния комитет за планиране стоковите запаси във вътрешната търговия следваше да се увеличат през 1966 г. с 33,5 млн. лв., а фактически те са се увеличили с 41,4 млн. лв. или с 4,1 %, а стокооборотът на дребно е нараснал с 8,4 % спрямо 1965 г. и изпреварва растежа на стоковите запаси.

Независимо от това през 1966 г. са установени като залежали дефектни и нетърсени стоки над 104 млн. лв. и те не могат изцяло да служат като ресурс за стокооборота. В действителност залежалите стоки са в по-голям размер.

Банката въздействува за ликвидирането на залежалите стоки главно, като кредитира предприятията за нередовни запаси с повышен лимитен процент или изключва от кредитиране, тези, които изобщо не могат да бъдат ликвидирани в определен срок.

Тези възможности за въздействие обаче не са напълно използвани от банковите клонове. Само предприятията към Централното управление за търговия на едро, търговските предприятия към окръжните народни съвети и кооперациите от системата на ЦКС заемат в края на 1966 г. 79,4 % от всички заеми във вътрешната търговия. Тези предприятия са обезценили през 1966 г. стоки за 76 млн. лв., като са намалили цените им с 28 млн. лв. или 36,8 %. При това не всички залежали стоки са обезценени. В края на 1966 г. заемите за нередовни запаси общо на вътрешната търговия възлизат на 3,7 млн. лв.

а просрочените заеми поради изключени от кредитиране залежали и негодни стоки са 3,9 млн.лв. или общо 7,6 млн.лв. Те представляват едва 0,7 % от общия размер на стоковите запаси в държавната и кооперативната търговия. Необходимо е следователно да се засили контролът на банката за ликвидирането на залежалите стоки, за предотвратяване доставките на нетърсени стоки.

Просрочените заеми на предприятията от вътрешната търговия заемат сравнително малък дял от общата сума на ползвани заеми. Техният относителен дял по средномесечни остатъци спрямо общата сума на заемите в търговията представлява 3,2 % за 1965 г. и 3,9 % за 1966 г.

Въпреки сравнително малкия дял на просрочените заеми на вътрешната търговия, за отделни предприятия те са значителни. Например за предприятията към ДСО "Булгарплод" просрочените заеми към 31.XII.1966 г. вълизат на 7,3 млн.лв. и представляват 6 % от всичките им заеми за оборотни средства. Просрочените заеми на потребителните кооперации вълизат на 15,7 млн.лв. и заемат 9 % от всичките им заеми. Главната причина за просрочината по заемите е образуването на залежали стоки,нередовни вземания, неизпълнение на плановете за стокооборота от никой предприятие и пр.

Участието на банковия кредит и другите източници за покриване на оборотните средства на държавните и кооперативните търговски предприятия към 31.XII.1966 г. е показано в следната таблица:

№ по ред	Сектори и си- стеми на сто- анско ръко- водство	Общо оборот-норми- ни сред- ства	От тях руеми	Източници за покриване на оборотните средства				
				Собствени оборотни средства	Банкови заеми	Други източни- ци	мил.лв.	%
		м и л и о н и	ле в а	%	мил.лв.	%	мил.лв.	%
1.	Общо вътр.търговия	1432	1282	89,5	329	23,0	899	62,8
	а) държ.сектор....	998	931	93,3	192	19,2	694	69,5
	б) кооп.сектор....	434	351	80,7	137	31,6	205	47,3
2.	По системи на сто- анско ръководство:							
	а) нова система..	546	493	90,2	108	19,7	351	64,2
	б) стара система.	886	789	89,0	221	25,0	548	61,8
							117	13,2

Участието на собствените оборотни средства в покриването на общия размер на оборотните средства в държавната и кооперативната търговия от 22,7 % в края на 1965 г. се е увеличило на 23,0 % в края на 1966 г. Делът на банковия кредит е намалял от 63,9 % на 62,8 %, а другите източници са се увеличили от 13,4 % на 14,2 %. Характерно е обаче, че относителният дял на собствените оборотни средства в държавната търговия в края на 1965 г. и 1966 г. се запазва на еднакво равнище от 19,2 %, а банковият кредит е намалял от 70,3 % на 69,5 % за сметка на другите източници, които са се увеличили от 10,5 % на 11,3 %. Само спрямо нормираните оборотни средства участието на собствените оборотни средства на държавните търговски предприятия намалява от 20,6 % на 20,5 %.

Държавните търговски предприятия, работещи на новата система на ръководство на народното стопанство са увеличили общия размер на оборотните си средства през 1966 г. спрямо 1965 г. с 6,2 %, а собствените оборотни средства са се увеличили с 8,6 % или с 2,4 пункта повече. За същия период участието със собствени оборотни средства за покриване общия размер на оборотните средства се е увеличило от 18,1 % на 18,5 %. Това участие е все още недостатъчно и то следва да се увеличава.

Кооперативните организации от системата на Централния кооперативен съюз, работещи по новата система на ръководство на народното стопанство, са увеличили общия размер на оборотните си средства на 31.XII.1966 г. спрямо края на 1965 г. със 7,2 %, а собствените оборотни средства са увеличили с 6,8 % или с 0,4 пункта по-малко. Това се дължи на прехвърлените от кооперациите през 1965 г. всички свободни средства по фонд "Разширяване и техническо усъвършенствуване" за увеличаване на собствените оборотни средства, а през 1966 г. тези средства наново са възстановени във фонда. Ако се съпостави обаче общият размер на оборотните средства на 1.I.1965 г. с този на 31.XII.1966 г. той е нараснал с 13,7 %, а собствените оборотни средства са се увеличили с 27,4 % или с 13,7 пункта повече.

За предприятията към ДСО "Булгарилод" се очертава тенденция на непрекъснато намаляване дела на собствените оборотни средства. В края на 1966 г. те са се увеличили спрямо 1965 г. с 1,9 %,

докато общият размер на оборотните средства е нараснал с 21,7 % или с 19,8 пункта повече. Тези предприятия не са материално заинтересовани да увеличават собствените си оборотни средства, тъй като за покритите с тях материални ценности плащат 5 % данък, а за банковите заеми плащат 2 % лихва, но покритите с тях материални ценности се освобождават от облагане с данък.

4. МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКО СНАБДИВАНЕ

Заемите за оборотни средства на предприятията от материално-техническото снабдяване са се увеличили от 270 млн.лв. в края на 1965 г. на 320 млн.лв. на 31.XII.1966 г. или с 18,9 %. Те заемат 12 % от заемите на всички предприятия, обслужвани от банката.

Увеличението на заемите се дължи главно на нарастването на стоковите запаси при предприятията към Главно управление за материално-техническо снабдяване. Оперативните запаси са се увеличили при посочените предприятия от 4,7 % през 1965 г. на 7 % през 1966 г. от всичките им запаси. Увеличен е и авансовият внос в края на годината. По тази причина и заемите за този внос са нараснали от 63 млн.лв. в края на 1965 г. на 80 млн.лв. през 1966 г.

При ДСО "Сортови семена" заемите са увеличени главно поради изкупени надпланови количества семена от зърнено-хлебни и фуражни култури 24 381 хил.кг, технически и маслоно-терични 1727 хил.кг, зеленчукови семена 4443 хил.кг и др.

Просрочените заеми на предприятията от материално-техническото снабдяване са се увеличили от 6 млн.лв. на 31.XII.1965 г. на 9 млн.лв. в края на 1966 г. и заемат съответно 2,2 % и 2,8 % от общия размер на заемите им за оборотни средства. В края на 1966 г. просрочените заеми са главно на предприятията към ДСО "Техноснаб" - 5,9 млн.лв. Причините за просрочието са: незаприходени стоково-материални ценности поради нередовна отчетност, изключени от кредитиране залежали и други стоки за около 1,5 млн.лв. и др.

С постановление на Министерския съвет № 24 от 31 май 1966 г. се извърши реорганизация в структурата на предприятията за материално-техническото снабдяване. При тази реорганизация се

образуваха три обединения: ДСО "Металснаб", ДСО "Техноснаб" и ДСО "Вторични суровини". От системата на Главното управление за материално-техническо снабдяване се отделиха управление "Петрол" и дейността по снабдяването с трактори и селскостопански машини с резервни части.

Заемите на предприятията към тези три обединения заемат в края на 1965 г. 73 % от всички заеми на предприятията за материално-техническо снабдяване, а в края на 1966 г. намаляват на 52,5 % главно поради извършената реорганизация.

Оборотните средства на посочените три обединения към Главно управление за материално-техническо снабдяване и източниците за покриването им в края на 1965 г. и 1966 г. са се изменили както следва:

№ п о ред	Оборотни средства и източници за покри- ването им	31.XII.1965		31.XII.1966		Отклоне- ния
		млн. лв.	%	млн. лв.	%	
1.	Нормирани оборотни сред...	230	91	201	91 - 29	12,6
2.	Ненормирани обор. сред.....	22	9	19	9 - 3	18,6
3.	Всичко оборотни средства...	252	100	220	100 - 32	12,3

4. Изводници:

a) собствени обор. сред.....	29	12	25	12 - 4	13,8
б) банкови заеми	198	78	168	76 - 30	15,6
в) други източници	25	10	27	12 + 2	8,0

Участието на предприятията от материално-техническото снабдяване със собствени оборотни средства във формирането на общия размер на оборотните им средства е едва 12 %.

В тези предприятия има залежали стоково-материални ценности, които са изкупени по силата на постановление № 72 на Министерския съвет от 1960 г. От тези декларириани и изкупени залежали запаси наличностите в края на 1965 г. възлизат на 25,6 млн. лв. От тях през 1966 г. са ликвидирани за 17,8 млн. лв., но през годината са образувани нови залежали запаси. Поради това в края

на 1966 г. има залежали декларирани материали за 33,5 млн.лв. Освен това при предприятията за материално-техническо снабдяване има за ликвидиране и труднооползотворяеми материали за около 2 млн.лв. от всичко 18 млн.лв., които бяха кредитирани съгласно постановление № 16 на Министерския съвет от 1964 година.

5. ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ

Заемите за оборотни средства на външнотърговските предприятия от 229 млн.лв. на 31.XII.1965 г. са увеличени на 350 млн. лв. в края на 1966 г. или с 53 %. Средният месечен остатък на заемите е нараснал през 1966 г. в сравнение с 1965 г. с 30,30 %. За същото време външнотърговският стокообмен се е увеличил с 19 %.

Увеличението на заемите с по-бърза темп от растежа на външнотърговския стокообмен се дължи главно на изкупени в повече износни стоки в края на годината съгласно разпоредданията на Министерския съвет № 147 от 1.VIII.1966 г., № 217 от 19.XI.1966 г. и № 236 от 21.XII.1966 г. По тези причини в края на годината имаха по-големи наличности от износни стоки: ДСО "Български тютюни" за 27,3 млн.лв., ДСО "Българска захар" за 46,5 млн.лв., ДСО "Балканкар" за 15 млн.лв., ДСО "Фармаким" за 10,9 млн.лв. и други.

Българската външнотърговска банка въздействува на външнотърговските предприятия да пласират залежалите вносни и износни стоки, като при кредитирането прилагаше повишени лихвени проценти. Ползваниите заеми срещу нередовни запаси от 6 млн.лв. в края на 1965 г. са се увеличили на 10 млн.лв. на 31.XII.1966 г. Тези заеми са отпуснати главно срещу неизнесени в срок: розово масло и медикаменти от ДСО "Фармаким" за 2722 хил.лв., тютюни от ДСО "Български тютюни" за 1957 хил.лв., памучни тъкани от ДТИ "Индустриалимпорт" за 1285 хил.лв., консерви от ДСО "Булгарплод" за 1212 хил.лв. и др.

Пророчените заеми на външнотърговските предприятия от 23 млн.лв. в края на 1965 г. са се увеличили на 49 млн.лв. на 31.XII.1966 г. или с 24 млн.лв. От общия размер на заемите те заемат съответно 10 % и 14 % или увеличението им през 1966 г. е с 4 пункта.

Това голямо увеличение на просрочените заеми е резултат главно на изключени от кредитиране залежали износни и вносни стоки и замразени вземания с оглед да се въздействува за тяхното ликвидиране. По-големи просрочени заеми имат: дружество "Електроимпекс" за 2434 хил.lv., ДТП "Рудметал" - 4719 хил.lv., ДСО "Български тютюни" - 2203 хил.lv., ДСО "Булгарплод" - 3649 хил.lv., ДСО "Фармаким" - 1099 хил.lv., ДТП "Балканкар" - 10 500 хил.лева и други.

При ДТП "Рудметал" просрочието се дължи на невъзстановени загуби от Министерството на химията и металургията за 2206 хил.lv. Тези загуби произлизат от преработка на прокат от черни метали в Югославия, от износни стоки за 1050 хил.лева, непеработени в срока по договора с Югославия залежали вносни стоки за 622 хил.lv., просрочени вземания в страната за 421 хил.лева.

При ДТП "Балканкар" има изключени от кредитиране залежали износни стоки поради ненамиране на пазар. Не е намерен пазар на електрокари, мотокари, телфери и други за 5173 хил.лева. Освен това предприятието има залежали вносни стоки за 338 хил.лева, замразени вземания от страната за 1080 хил.lv., дебитори по рекламации от чужбина за 1323 хил.lv., представени нередовни документи по износа за 1033 хил.lv. и други. Това показва, че финансовото състояние на ДТП "Балканкар" е сериозно затруднено и налага да се вземат други мерки.

6. Обезпечение на заемите за оборотни средства

Банката ежемесечно проверява правилното използване от предприятията на собствените и заемните им средства. При тези проверки за заемите срещу стоково-материални ценности се установяват така наречените в банковата практика "излишък от обезпечение" и "недостиг от обезпечение", въз основа на които се доуточняват кредитните отношения с предприятията. За излишъка от обезпечение може да се отпусне допълнителен заем, а за недостига от обезпечение се изисква издължаване на част от заемите, съответстваща на неправилно използвани собствени и заемни средства по тяхното целево предназначение.

По заемите срещу стоково-материални ценности е установлен недостиг на обезпечение за положение към края на 1966 г. в размер на 86,4 млн.lv. или 3,9 % от всички заеми, за които се проверява обезщечението. От тях 37,2 млн.lv., или 43 % са издължени в момента на проверката на обезщечението със свободни средства на предприя-

тията, главната част от които представляват постъпления от предсрочна реализация, събрани нередовни вземания и пр. Останалите 49,2 млн.лева или 57 % от общия недостиг представляват недостиг от обезпечение, който изразява неправилно използваните оборотни средства и поради това е отнесен в просрочени заеми. От тази сума 36 577 млн.лева или 74 % са изключени от кредитиране за лежали, ненужни, неупотребени или нереализирани в срок стоково-материални ценности; 8112 хил.лв. или 16,8 % са отклонени средства в нередовни вземания и други; 4406 хил.лв. или 9 % са от реализирани загуби и 109 хил.лв. или 0,2 % са от приети за кредитиране по намалени цени дефектни, повредени и други непълноценни стоково-материални ценности.

Както се вижда от тези данни, установеният недостиг от обезпечение, отнесен в просрочени заеми, изразява неправилно използваните оборотни средства от предприятията. Но това съвсем не означава, че заемите са изцяло без покритие със стоково-материални ценности. Ако посочените по-горе относителни тегла за недостига от обезпечение се разпростира върху цялата сума на просрочените заеми в края на 1966 г., възлизящи на 284 млн.лв., тогава от тях: 210,1 млн.лв. са изключени от кредитиране стоково-материални ценности; 47,7 млн.лв. са отклонени средства в нередовни вземания и други; 25,6 млн.лв. са от реализирани загуби и 0,6 млн.лв. да от намаление на цените при кредитирането на дефектни, повредени и други непълноценни стоково-материални ценности.

При това положение без покритие от стоково-материални ценности са просрочията поради реализирани загуби 25,6 млн.лв. и приетите за кредитиране ценности с намаление на цените им с 0,6 млн.лв. или общо 26,2 млн.лв. Но и тези загуби имат временен характер и по своето естество не представляват несъбиращи вземания. При все това те са покрити с банков кредит, което не съответствува напълно на характера на банковите ресурси и на изискванията за регулиране на паричното обръщение и поддържане стабилността на лева.

7. Състояние на източниците за кредитиране на предприятията за оборотни средства

Измененията на източниците за кредитиране предприятията за оборотни средства в края на 1966 г. спрямо 1965 г. са посочени в следната таблица:

№ п о ред	Източници	31.XII.1965 г.		31.XII.1966 г.		Изме- нени млн.
		млн. лв.	%	млн. лв.	%	
1.	Фондове на банката	171,6	7,2	171,5	6,0 + 0,1	
2.	Разплащателни сметки	178,8	7,4	245,4	8,7 + 66,6	
3.	Текущи сметки – всичко	268,8	11,2	281,5	9,9 + 12,7	
	В това число ТКЗС	222,6	9,3	234,7	8,3 + 12,1	
4.	Сметки на бюджетите	218,4	9,1	272,4	9,6 + 54,0	
	В т.ч. остат. от минали годи- ни по републ. бюджет	55,1	2,3	103,2	3,6 + 48,1	
5.	Прооценка от паричната рефор- ма през 1952 г.	111,6	4,7	111,6	3,9 -	
6.	Сметки на банкови институти ..	730,3	30,5	804,2	28,4 + 73,9	
	В това число ДСК	575,7	24,0	731,6	25,8 + 155,9	
7.	Други пасиви – всичко	717,4	29,9	950,4	33,5 + 233,0	
	В това число поверителни с/ки.	659,8	27,5	809,8	28,5 + 150,0	
	Всичко:	2396,9	100	2837,0	100	+440,1

По своето естество прирастът от 440,1 млн.лв. се състои от краткотрайни и дълготрайни източници. Към краткотрайните източници следва да се отнесе прирастът по: разплащателните сметки от 66,6 млн.лв.; текущите сметки – 12,7 млн.лв.; сметките на бюджета за текущата година – 5,9 млн.лв.; част от остатъците по сметката на ДСК, представляваща депозити за леки коли и дефицитни стоки на сума около 50 млн.лв.; част от остатъците с краткотраен характер по поверителните сметки за около 150 млн.лв. или общо краткотрайните източници възлизат на 285,2 млн.лв. Останалите 154,9 млн.лв. от общия прираст представляват по своето естество дълготрайни източници.

В същото време заемите за оборотни средства са се увеличили с 397 млн.лв. От тях 265 млн.лв. или 67 % са по своя характер дълготрайни кредитни вложения за покриване постоянните потребности на предприятията от оборотни средства за непрекъснатата им дейност (норматива), а именно: заеми на външната търговия 90 млн.лв., заеми по стокооборота на вътрешната търговия 129 млн.лв., заеми по оборота на промишлените предприятия и заеми за допълване норматива 46 млн.лв. Останалите 132 млн.лв. или 33 % от прираста на всички

заеми са по своя характер краткотрайни кредитни вложения, които се преливат от едно предприятие в друго и от един отрасъл в друг.

При това положение от краткотрайните източници, възлизящи на 285,2 млн. лв., е покрит прирастът на краткотрайните кредитни вложения за оборотни средства от 132 млн. лв. Останалите 153,2 млн. лв. са използвани за покриване превишението на трайните кредитни вложения за оборотни средства от 110,1 млн. лв. (265 млн. лв. минус 154,9 млн. лв.) и 43,1 млн. лв. са използвани за кредитиране на капитални вложения (440,1 млн. лв. минус 397 млн. лв.).

Използването на значителна част от краткотрайните банкови източници за кредитиране на трайни кредитни вложения не съответствува напълно на изискванията за регулиране на паричното обръщение и поддържане стабилността на лева. Тази слабост ще бъде отстранена с последователното приложение на принципа на разграничаване на банковите ресурси според техния характер, съгласно постановление № 65 на Министерския съвет от 30 декември 1966 г. за реорганизацията на банковата система.

III. КРЕДИТИРАНЕ ЗА КАПИТАЛНИ ВЛОЖЕНИЯ

Изпълнението на плана на Българската народна банка по кредитирането за капитални вложения за 1966 г. се вижда от следните данни:

№ п о ред	Пояснения	Утвърден Кориги- план за ран план 1. I. до 1966 г. за 1966 г. 31.XII.66			Отчет от коригира- ния план	В % към милиони лева
		1	2	3		

I. Направление на средства-та

1. Заеми за лимитни капитални вложения	66 952	166 249	39 863			
2. Отпуснати средства от БНБ на БНБ за кредит. лимитни капитални вложения	-	-	117 879			95,0
3. Заеми за допълнит. капитални вложения, нова техника и ширпотреба	91 303	48 710	70 353			144,5
4. Заеми за временен недостиг на средства по фонд "РТУ" за лимитни кап.вложения и осн.ремонт, без ТКВС	10 000	13 000	10 559			81,0

1	2	3	4	5	6
5.	Заеми за капит.вложения на ДЗС по силата на правителствени решения	-	-	3 406	-
6.	Заеми за кап. вложения на ТКЗС	57 000	59 200	54 653	92,6
7.	Заеми за временен недостиг на средства по фонд "РТУ" на ТКЗС	40 000	40 000	36 155	90,4
8.	Просрочени заеми на ТКЗС..	-	-	20 667	-
9.	Други заеми (за строеж хне бозавод)	-	-	6 270	-
10.	Кредитен резерв	4 000	4 000	-	-
Еточно:		269 255	331 159	359 808	108,7

II. Извиници

1.	Излишък от източници на 1.1.1966 г.	-	-	7 905	-
2.	Средства по ф."РТУ" на:				
	а) предприятия, без ТКЗС	38 047	38 047	47 659	125,4
	б) на ТКЗС	20 000	20 000	26 254	131,5
3.	Погашение по заемите за:				
	а) хим.кап.вложения	17 323	17 323	9 574	55,3
	б) допълн.кап.вложения, нова техника, ширпотреба.	42 303	42 303	54 104	123,0
	в) временен недостиг на средства по фонд "РТУ" на предпр., без ТКЗС	10 000	10 000	8 599	86,0
	г) заеми за кап.вложения на ДЗС	-	-	307	-
	д) дългосрочни кредити на ТКЗС	52 000	47 200	50 669	107,8
	е) разплащане с кооператорите по постановления № 7 и 12 на МС от 1962 година	1 900	1 900	2 775	146,0
	ж) временен недостиг на средства по фонд "РТУ" на ТКЗС	40 000	40 000	36 104	90,0
	з) просрочени заеми на ТКЗС	-	-	20 527	-
4.	Следваща се вноска от бюджета на държавата	867	796	60 000	-

1	2	3	4	5	6
5.	Временно привлечени кратко- срочни източници за покри- вane на:				
a)	преходни остатък на зае- мите за нова техника, ширпотреба към 31 декем- ври 1965 година	45 815	44 293	-	-
b)	недостиг от дългосрочни източници по кредитира- ните през 1966 г. капи- тални вложения по пра- вителствени решения	-	69 297	35 128	50,9
	Еточко: 269 255 331 159 359 805			108,7	

Утвърденият първоначален план на банката за кредитиране на капиталните вложения на сума 269 255 хилди лева бе коригиран през годината на 331 159 хилди лева. Това коригиране бе извършено в резултат на трансформирането на стопанските планове на предприятието, които от 1.VII.1966 г. и след тази дата преминаха на новата система на ръководство на народното стопанство. Освен това коригирането на първоначално утвърдения план бе извършено и на основа на издадени през 1966 г. постановления на Министерския съвет, с които е възложено на банката да кредитира капитални вложения.

Изпълнението на плана на банката за кредитиране на капитални вложения е изключено за направление на средствата и за източниците на 108,7 %. Но отделните групи обаче има отклонения.

Коригирането на първоначалния план за лимитните капитални вложения, както и на източниците за тях се дължи главно на преминаването през 1966 г. на редица предприятия на новата система на стопанско ръководство. Стопанските планове на тези предприятия бяха трансформирани съобразно изискванията на новата система, което наложи промени и в плана за кредитиране на капиталните им вложения.

Превишение на плана за кредитиране на капитални вложения е допуснато за внедряване на нова техника, ширпотреба и за допълнителни капитални вложения на предприятията, работещи по новата система на стопанско ръководство. Кредитите са отпуснати за високо-ефективни мероприятия, нуждата от които е възникнала в процеса на

изпълнението на стопанските планове във връзка с ускоряване на техническия прогрес и интензификацията на народното стопанство.

Кредитите за лимитни капитални вложения са усвоени на 95 %. Неусвояването напълно на лимитите за тези капитални вложения се дължи главно на несъевременната подготовка на инвеститорите и забавяне на изпълнението на работите от изпълнителите.

В първоначалния план за кредитиране капиталните вложения на ТКЗС са предвидени 57 млн.лв. Впоследствие те са увеличени по решение № 350 на Министерския съвет от 27.VII.1966 г. с 2,5 млн. лв. и по решение № 110 на Министерския съвет от 22.VI.1966 г. с 0,5 млн.лв., а с протоколно решение от 28.II.1966 г. са намалени с 0,8 млн.лв. С тези изменения първоначалният план е коригиран на 59 200 хил.лв. Освен това по плана е предвидено кредитиране на ТКЗС срещу бъдещи постъпления по фонд "Неделим", респективно фонд "Разширяване и техническо усъвършенствуване" за 40 млн.лв. Общият план за кредитиране на ТКЗС за капитални вложения следователно от първоначално предвидените 97 млн.лв. е коригиран на 99,2 млн.лв. От тази сума са усвоени 90,8 млн.лв. или изпълнението на плана е 92 %, каквото е изпълнението на плана и за 1965 г.

Приизпълнението на източниците по плана за кредитиране на капиталните вложения през 1966 г. е резултат главно на трансформирането на стопанските планове на предприятията, преминали на новата система на стопанско ръководство. То се дължи и на прехвърлените във връзка с това средства от бюджета на държавата от 60 млн.лв. като ресурс за кредитиране на посочените предприятия.

Погашенията по заемите за капитални вложения на ТКЗС от 52 млн.лв. по първоначалния план за 1966 г. са коригирани на 47,2 млн.лв. Тази корекция е извършена поради отпадане на погасителните вноски на ТКЗС, преминали към държавните земеделски стопанства, а също и поради разсрочване погасителните вноски на някои ТКЗС. Фактически обаче през годината са погасени заеми за 50,7 млн.лв. или изпълнението на коригирания план е 107,8 %. Това преизпълнение се дължи главно на вноските на някои ТКЗС, поели почин за предсрочно погасяване на задълженията към банката.

Основен източник за осъществяване капиталните вложения на ТКЗС остават собствените им средства по фонд "Неделим", респективно фонд "Разлирване и техническо усъвършенствуване" за стопанствата на новата система на ръководство на народното стопанство. Планът за постъпленията по този фонд и изпълнението му за 1966 г. е както следва:

№ по ред	Вид постъпления	План	Отчет	Изпълнени
		м и л и о н и л е в а	%	
1.	Налични средства в началото на 1966 година	28,0	28,0	100
2.	Недовнесени вноски от 1965 г..	31,5	31,6	100
3.	Отчисления от доходите	119,8	141,7	118
4.	Амортизационни отчисления	101,7	103,5	102
5.	Продажба и ликвидация на животни	45,0	46,0	102
6.	Други постъпления	17,0	16,0	95
	Всичко собствени средства ..	343,0	366,8	107

По всички видове постъпления планът е изпълнен, с изключение на плана за другите постъпления. Това неизпълнение се обяснява главно с непостъпилите суми от продажба на парцели, от отчуждени земи и трайни насаждения.

Планът за капиталини вложения на ТКЗС за 1966 г., осъществени със собствени средства и банков кредит, е изпълнен както следва:

№ по ред	Вид постъпления	План	Отчет	В това число осъществени						
		Банков кредит	Собствени средства	Бюджетни средства	милиони лв.	%	млн. лв.	%	млн. лв.	%
1.	Селекстопански сгради и други строежи...	62,4	52,0	83	16,0	31	35,7	69	0,05	-
2.	Мелиоративно строителство:									
	а) малки обекти и са- мост. строителство	17,3	13,8	80	5,9	43	7,5	54	0,3	3
	б) терасиране на парк. пасища	3,9	3,4	86	0,6	18	1,4	42	1,4	40
3.	Животни:									
	а) покупка на продукт. животни и раб.жив.	5,4	4,1	76	0,4	10	3,7	90	-	-
	б) млади животни, пре- хвърлени в осн.стад.	70,7	68,4	97	3,6	5	64,8	95	-	-
4.	Машини и инвентар....	69,6	65,6	94	14,5	22	51,0	78	-	-

5. Трайни насаждения ...	36,5	32,1	88	11,0	34	20,6	65	0,4	1
6. Парници	6,8	6,4	94	2,3	36	4,0	64	0,1	-
7. Некредитуеми	10,7	7,9	74	-	-	7,9	100	-	-
Всичко кап.вложения	288,3	253,7	90	54,3	21	196,7	78	2,2	1
8. Участие в съвместно строителство	10,0	8,8		0,1		8,7		-	-
ВСИЧКО:	298,3	262,5		54,4	21	205,4	78	2,2	

Въпреки че изпълнението на плана за 1966 г. възлиза на 90 % и че то е по-добро от изпълнението на плана за 1965 г., което е 87 %, все още редица обекти не са изпълнени.

Не е изпълнен планът за редица стопански сгради и други строежи, както и за мелиоративното строителство. В края на 1965 г. са останали незавършени 2023 обекти на стойност 10,3 млн. лв. В края на 1966 г. са останали незавършени 2010 обекти на стойност 15,6 млн. лв.

Причините за неизпълнението на плана са от различен характер. Една от главните причини е отклоняването на строителните работници за държавното строителство, неизвременното доставяне от виброполигоните на слабяеми елементи. Други причини са несъщественото доставяне на материали, липса на работна ръка, несъщественно изготвяне на финансови сметки, липса на етернитови тръби, организационни слабости по сформирането на строителните бригади и др.

Неизпълнението на плана за покупка на продуктивен и работен добитък се дължи на липса на животни и неосигуряване от страна на ДСП "Живснаб" с елитни животни за основните стада. От друга страна в редица ТКЗС се въздържат да закупуват животни поради недостиг на фураж за изхранването им.

Неизпълнението на плана за трайните насаждения се дължи главно на липсата на посадъчен материал - лозов и овощен.

Неизпълнението на плана за некредитуемите мероприятия се дължи главно на ограничаване строителството на административни сгради и други некредитуеми обекти.

Следва да се отбележи, че средствата на стопанствата по Фонд "Неделим", респективно по фонд "Разширяване и техническо

41

"усъвършенствуване" непрекъснато се увеличават, което е резултат на финансовото им укрепване. По тези причини ползуването на кредит за капитални вложения се намалява. Това се потвърждава от следните данни:

Години	Постъпления		В това число от-		Разрешени банкови заеми	Обем на капит. вложения	
	във фонд "РГУ"	млн. лв.	числения от до- ходите	млн. лв.	Инд.	млн. лв.	Инд.
1961	223,4	100	63,3	100	123,6	100	284,1
1962	252,2	112	79,5	126	90,5	90	239,5
1963	257,7	120	89,6	132	66,6	88	238,4
1964	310,6	133	88,8	138	63,1	91	240,6
1965	331,6	148	106,2	160	57,5	48	243,1
1966	366,9	164	141,8	224	54,7	44	253,8

През 1962 г. и 1963 г. обемът на капиталните вложения на ТКЗС намалява в сравнение с 1961 г., а в следващите години се увеличава, но и през 1966 г. не достига обема през 1961 г. Растежът на капиталните вложения на стопанствата изостава от изискванията за разширяване материално-техническата база като важна предпоставка за увеличаване на общественото производство. До известна степен това се дължи и на преминаването на някои ТКЗС към държавните земеделски стопанства.

Следва да се отбележи също, че постъпленията на средства по фонд "Неделим", респективно по фонд "Разширение и техническо усъвършенствуване" на стопанствата, общо взето за страната, изпреварват растежа на капиталните вложения от 1962 година насам. Размерът на банковите заеми за капитални вложения на стопанствата систематически намалява.

IV. РАЗВИТИЕ НА БЕЗКАСОВИТЕ РАЗПЛАЩАНИЯ

Безкасовите разплащания през 1966 година, извършени чрез Българската народна банка и Българската външнотърговска банка, се виждат от следните данни:

№ п о ред	Форми на разплащания	1965 г.		1966 г.		
		Платежни документи	Обороти	Платежни документи	Обороти	
		хил.бр.	млн.лв.	%	хил.бр.	млн.лв.
1. Акцентна - общо	8670,4	17111,2	73,4	10132,9	20012,8	77,0
а) обикновена акцент- на	699,4	589,9	3,8	864,3	622,2	2,4
б) ускорена акцентна..	7971,0	16571,3	71,1	9268,6	19390,6	74,6
2. Плат.нареждания	4432,7	5512,2	23,6	4112,4	5047,9	19,4
3. Периодични разплащания по салдо	146,6	364,1	1,5	129,1	623,0	2,4
4. Разплащателни чекове..	244,7	276,9	1,2	207,3	266,8	1,0
5. Особени сметки	103,4	37,2	0,2	96,3	28,5	0,1
6. Акредитиви	9,7	15,9	0,1	9,1	19,2	0,1
Всичко:	13612,5	28317,5	100	14687,1	25998,2	100

Обемът на безкасовите разплащания между предприятия, организацията и учрежденията през 1966 г. се е увеличил спрямо 1965 г. с 1074,6 хиляди боя или 7,9 %, а по суми - с 2680 млн.лв. или 11,5 %. Това е естествен резултат на бързото икономическо развитие на страната.

От безкасовите форми на разплащане най-широко приложение има ускорената акцентна форма. През 1965 г. тя заема 71,1 % от целия безкасов оборот, а през 1966 г. се увеличава на 74,6 %. Това увеличение е за сметка на разплащанията с платежни нареждания (банков превод), относителният дял на които е намалял от 23,6 % на 19,4 %.

Абсолютният размер и относителният дял на разплащанията с платежни нареждания е намалял в резултат главно на подобряване разплащанията при изкупуването на селскостопански произведения. Тези произведения се изплащаха от изкупвателните организации на трудово-кооперативните земеделски стопанства и на държавните земеделски стопанства главно с платежни нареждания. Изкупвателните организации обикновено забавяха издаването на платежни нареждания, с което въвличаха в своя оборот средства на производителите на селскостопански произведения. От друга страна трудово-кооперативните земеделски стопанства и държавните земеделски стопанства

сами не полагаха необходимите грижи за събирането на вземанията си.

За да се отстрани тази слабост, бе издадено съвместно окръжно № У-40/70 от 9.VI.1966 г. на Министерството на земеделието, Министерството на хранителната промишленост, Министерството на леката промишленост, Министерството на външната търговия, Централния кооперативен съюз, Министерството на финансите и Българската народна банка. С това скръжно се препоръчва на производителите на селскостопански произведения и на изкупвателните организации да се разплащат помежду си по ускорената акцептна форма. В резултат на това разплащанията с платежни нареддания намаляха през 1966 г., а разплащанията по ускорената форма се увеличиха.

Един от показателите за състоянието на платежната и договорната дисциплина са приетите откази от акцепт. Извършените разплащания с платежни искания чрез Българската народна банка и Българската външнотърговска банка през 1965 г. и 1966 г. и приетите от тях откази от акцепт се виждат от следните данни:

Години	Общо местни и ме- дуградски пла- тежни искания		Приети откази от акцепт	% на отказите от акцепт към броя	сума
	брой в хиляди	млн. лв.			
1965 г.	8670,4	17111,2	81,2	106,2 0,94	0,62
1966 г.	10132,9	20012,8	83,9	120,9 0,83	0,60
+ увеличение					
- намаление	+ 1462,5	+ 2901,6	+ 2,7	+ 14,7- 0,11	- 0,02

Отказите от акцепт, приети от банката както през 1965 г., така и през 1966 г. представляват незначителен дял от платежния оборот, извършван с платежни искания. През 1966 г. се забелязва слабо намаляване на отказите от акцепт. Ако се вземат под внимание урежданите извън банката спорове между доставчиците и купувачите чрез арбитража обаче, неправилно ще бъде да се счита, че са настъпили съществени подобрения в спазването на договорната дисциплина. Все още предприятията допускат нарушение на договорените условия. Някои от тези нарушения се уреждат чрез арбитража, други се уреждат по споразумение между доставчиците и купувачите, които не се обхващат от статистическите наблюдения на банката.

44

Приетите откази от акцент от банката през 1965 г. и 1966 г. се разпределят по мотиви на отказите, както следва:

№ по ред	Мотиви на отказите от акцент	Отиносителен дял на отказите от акцент (%)	
		1965 г.	1966 г.
1.	Непоръчани (недоговорирани) доставки, работи и услуги, или надвишаващи договорените количества	37,7	37,1
2.	Некачественост, нестандартност, некомплектност, нарушаване на асортимента	36,7	39,8
3.	Други нарушения на договора, поръчката или закона, неизплатени доставки, неизвършени работи и услуги, платени вече стоки и допуснати аритметически грешки	25,6	23,1
Всичко: ...		100,-	100,-

Увеличението на относителния дял на отказите от акцент поради некачественост, нестандартност, некомплектност и нарушаване на асортимента от 36,7 % от сумата на всички откази от акцент през 1965 г. на 39,8 % или с 3,1 пункта се дължи на сложен комплекс от причини, които трудно могат да се разграничват според тяхната значимост. От една страна това се дължи на намаляване относителния дял на отказите от акцент по разни други причини, които в повечето случаи се дължат на допуснати грешки. От друга страна, то се дължи на все още допускането от производителите на некачествена, нестандартна и некомплектована продукция, което води до нарушаване на договорните задължения, най-главната им част и до замразяване на оборотни средства в залежали, некухни и трудно ликвидни запаси. Увеличението на отказите от акцент по тези причини се дължи до известна степен и на повишенната взискателност на предприятията-потребители за спазване на договорните задължения от доставчиците.

I. КОНТРОЛ ПО ФОНД "РАБОТНА ЗАПЛАТА"

Контролът на банката по фонд "Работна заплата" е насочен да съдействува за правилното и икономичното разходване на средствата за заплащането на трудови възнаграждения. По отношение на предприятията, работещи по новата система на ръководство на на-

родното стопанство, банковият контрол е насочен да осигури спазването на правителствените разпоредления за образуването и разпределението на доходите на предприятията и стопанските организации. Едновременно с това банката следи за предимственото нарастване на производителността на труда пред растежа на средната работна заплата. При нарушаване на това съотношение банката изнася въпросите пред предприятията, пред висшестоящите им организации и други партийни и държавни органи, за да се вземат необходимите мерки за подобряване на работата.

През 1966 г. държавните и кооперативните промишлени предприятия увличиха производителността на труда спрямо 1965 г. с 4,5 % при среден годишен прираст през годините на четвъртата петилетка от 6,8 %. Това показва, че е налице намаление на производителността на труда спрямо достигнатото равнище през четвъртата петилетка с 2,3 пункта.

Следва да се отбележи, че още при съставянето на план-разчетите за 1966 г. никакви ведомства и предприятия са заложили занижаване на производителността на труда спрямо достигнатото равнище през 1965 г. Такова занижение е допуснато от Министерството на леката промишленост с 2,4 %, от Министерството на хранителната промишленост - с 5,9 %, от предприятията и организации към системата на Централния кооперативен съюз - с 6,8 % и т.н. Поради това тези ведомства считат високо изпълнение на плана за производителността на труда през 1966 г., но нямат или отбелязват незначителен растеж спрямо достигнатата производителност на труда през 1965 година.

Предприятията от вътрешната търговия на дресно, работещи по старата система на стопанско ръководство, са увеличили производителността на труда за търговските работници през 1966 г. спрямо 1965 г. с 1,6 %. В същото време обаче средната работна заплата се е увеличила с 3,3 % или изпреварва растежа на производителността на труда с 1,7 пункта. Подобни диспропорции са допуснати и от никакви предприятия към други отрасли.

Основна причина за този резултат е това, че голяма част от предприятията са се насочили не към интензивно увеличаване производителността на труда, а чрез въвличане на по-голям брой персонал в производството. През 1966 г. в сравнение с 1965 г. средносписъчният брой на промишлено-производствения персонал е

нараснал със 7,5 %, от което нарастването в предприятията на старата система е с 4,6 %, в предприятията на новата система - със 7,9 % и в предприятията, работещи по 27-о постановление на Министерския съвет - с 10,8 %. Подобно е положението и в предприятията и организациите от системата на Централния кооперативен съюз, в транспорта и особено в морския транспорт и в авиацията със специално предназначение.

По тези и по редица други организационни слабости, чи-
стата относителна икономия, реализирана от предприятията, работещи
по старата система на стопанско ръководство, е намаляла през
1966 г. в сравнение с реализираната икономия през 1965 г. Това се
вижда от следните данни:

№ п о ред	Отрасли	Го- ди- ни	Относителна икономия	Относителен преразход		Чиста ико- номия (гр. 1-гр. 3)		
				% към мин. лв. следв. се ФРЗ	% към мин. лв. следв. се ФРЗ			
				1	2	3	4	5
A	B	C						
1.	Промишленост....	1965 г.	43,3	5,4	12,9	1,3	30,4	
		1966 г.	43,1	5,9	7,8	1,1	35,3	
2.	Транспорт	1965 г.	9,3	5,5	1,1	0,6	8,2	
		1966 г.	7,1	5,6	1,0	0,5	6,1	
3.	Търговия	1965 г.	8,3	7,9	2,0	1,0	6,3	
		1966 г.	6,8	8,7	2,4	3,1	4,4	
4.	Селско стоп.....	1965 г.	15,4	10,2	9,4	6,2	6,0	
		1966 г.	7,3	8,5	4,8	5,5	2,5	
5.	Комунална дейн..	1965 г.	8,2	10,0	0,3	0,4	7,9	
		1966 г.	9,2	10,4	0,2	0,3	9,0	

Чистата икономия, представляваща разликата между относителната икономия и относителния преразход, превишава през 1966 г. достигнатия размер през 1965 г. само в промишлеността с 4,9 млн. лв. и в комуналната дейност с 1,1 млн. лв. или общо с 5 млн. лв. Във всички останали отрасли реализираната чиста икономия през 1966 г. е по-малка от тази през 1965 г., а именно: в транспорта с 2,1 млн. лв., в търговията с 1,9 млн. лв. и в селското стопанство с 3,5 млн.

лв. или общо със 7,5 млн. лева.

Причините за допуснатите преразходи са от различно естество. В търговията основни причини са предимно неизпълнението на плана за стокооборота от отделни предприятия и неизпълнение на плана за производителността на труда. Стражение за преразходите в този отрасъл дава и повременно-премиалната система на заплащане на труда, при която на търговските работници се осигурува заплащане на пълния размер на заплатата и премия за тримесечието, ако те са изпълнили личните си планове за стокооборота, макар общо за предприятието планът за стокооборота да не е изпълнен. Така ГПИ "Здрава храна" в Силистра за третото тримесечие на 1966 г. е допускало преразход по фонд "Работна заплата" за 6325 лева и е изплатило премия за 1280 лева при изпълнение на плана за стокооборота на 87,85 %. Предприятията към ДСО "Рибно стопанство" са допускали през годината преразход общо за 286 000 лева поради неизпълнение на плана за улова на риба. Отделни предприятия към Министерството на строежите и строителната промишленост са допускали през 1966 г. преразход на фонд "Работна заплата" за 654 000 лева, предприятията към Министерството на горите и горската промишленост - 2 307 000 лева и т.н.

Банковите органи анализират причините за допуснатите преразходи по фонд "Работна заплата". На основа на анализа те правят предложения и изискват от предприятията да подобрят работата си. В редица случаи въпросите са изнасяни от банковите органи пред висшестоящите организации на предприятията, пред съответните министерства и ведомства.

През 1966 г. пред банковите органи са изниквали не малко трудности при изплащане възнагражденията на социалистическите бригади за технически прогрес. По данни на банката само на територията на град София са изградени около 100 такива бригади, в които са участвали 2145 человека. На тях следва да се изплатят възнаграждения общо 735 256 лева. Такива бригади са образувани и на други места в страната.

Често пъти социалистическите бригади за технически прогрес решават задачи на световно равнище и в съкратени срокове, а също с голям икономически ефект. Обикновено те се формират за извършване

обикновени производствени задачи. Например ДИП "Стойко Ив. Пеев", Варненско е образувало социалистическа бригада за технически прогрес със задача "Видоизменение на поточните линии с цел подобряване условията на труда в пещите". От проверката на банковите органи се е оказалось, че тази тема не е предвидена в плана за разработване, не са били посочени икономически показатели, които трябва да бъдат постигнати. Оказалось се още, че тази задача е била служебно задължение на инженерно-техническия персонал. Поради всичко това банката е отказала плащането на възнаграждението.

Научноизследователският и проектоконструкторският институт по електрокари и мотокари в София е образувал бригада, която в извънработно време да разработи темата "Мотокар високоподигач 1737". Бригадата се състои от 46 души, на които е предвидено да се плати възнаграждение 14 000 лева или по 304 лева на човек за периода от 10.I. до 31.III.1966 г. От това излиза, че за посочения период е полаган ежедневно извънреден труд от по 6 часа от всеки участник в бригадата. В много случаи и особено в научно-изследователските институти се работи в работно време, а се отчита, че работата е извършена в извънработно време. Банковите органи са предотвратявали в редица случаи подобни нарушения.

По отношение на предприятията, работещи по новата система на ръководство на народното стопанство, банката упражнява контрол за законосъобразното образуване и разпределение на дохода.

По данни на банката към 31.XII.1966 г. по новата система на ръководство на народното стопанство са работили 1394 предприятия. От тях 543 предприятия работят по схема за разпределение на дохода, одобрена с постановление № 10 на Министерския съвет от 1965 г., и 851 предприятия работят по схема, одобрена със 17-о постановление на Министерския съвет.

От всички предприятия, които разпределят дохода по схема, одобрена с 10-о постановление на Министерския съвет, 129 предприятия са допуснали превишение на фонда "Работна заплата" над чистата продукция с 687 хил. лева. От тази сума 668 хил. лв. са изплатени на предприятията с разрешение на техните висшестоящи организации поради структурни промени на произвежданата продукция, а останалите 19 хил. лева не са изплатени. Освен това 145 предприятия са имали недостиг на фонд "Работна заплата" за 810 хил. лв.

Този недостиг е бил покрит със средства от фонд "Резервен за работна заплата" на сума 214 хил.лв. и с банков кредит за 593 хил. лв., а неизплатени са останали 3 хил.лева.

От предприятията, които разпределят дохода по схема, одобрена със 17-о постановление на Министерския съвет, 114 предприятия са имали недостиг на фонд "Работна заплата" за 5992 хил. лв. Този недостиг е покрит със средства от фонд "Резервен за работна заплата" на сума 955 хил.лева, от други фондове - 2459 хил. лв. и от банков кредит 2344 хил.лв. или общо 5758 хил.лв. Разликата от 234 хил.лв. е удържана от заплатите. Поради насочване към по-рентабилни производства, 660 предприятия са реализирали по-голям доход за потребление от първоначално предвидения по установените нормативи. По тази причина предприятията са внесли в приход на държавния бюджет допълнително 88,4 млн.лв. и във фонд "Резервен за работна заплата" - 141 хил.лева.

При провеждането на контрола по фонд "Работна заплата" на предприятията, работещи по новата система, банковите органи са разкривали редица недостатъци, допускани от предприятията. Редица предприятия неправилно отнасят в едни периоди занижени разходи в себестойността на продукцията, а през други периоди отнасят завишени разходи с оглед на отражението им върху дохода за съответното тримесечие. По този начин окъръжното търговско предприятие в град Лом е зависило дохода си с 5100 лева. Такива случаи са констатирани и в ДИП "Дунав" в град Лом, ОТИ - Михайловград и други.

Някои предприятия се насочват към произвеждане на по-рентабилни изделия за сметка на намаляване производството на по-малко рентабилни производства, за да увеличават дохода си. Например ДИП "Сърп и чук" в Габрово за първото полугодие на 1966 г. не е произвело юношески сандали със свински бокс и гума - лепени 2700 чифта, както и 101 700 чифта мъжки сандали от същия вид. За сметка на тях предприятието е произвело други по-рентабилни изделия, в резултат на което е увеличило дохода си с 40 хил.лв. Подобни случаи са допуснати и от комбината "Васил Коларов" в Габрово, който не е изпълнил плана си за 14 вида изделия с ниска рентабилност, обувния завод "Петър Ченгелов" в гр. Пловдив и т.н.

Предприятията допускат и някои други слабости. В Хасковски и други окръзи редица предприятия използват средствата по фонд "Резервен за работна заплата" почти изключително за изплащане на награди, поради което този фонд е загубил за тях главното си предназначение. В Хасковски окръг от общо 25 предприятия, работещи по новата система на ръководство на народното стопанство, осем от тях са изразходвали изцяло средствата по този фонд за изплащане на индивидуални награди. Това е допуснато от: ДСН "Родопа", Хасково; ДСН "Винпром" - Хасково; ДИИ "Маргарит Гогов" в Харманли; ДИИ "Вародобиз и кариери" в Димитровград; ДСН "Балкантурист" в Хасково; ДИИ "Коприна" - Свиленград и др.

При провеждането на контрола банката е въздействувала за предотвратяване на подобни слабости, а също и за отстраняване на допуснатите такива, които не е могло да бъдат разкрити предварително.

VI. СЪСТОЯНИЕ НА КАДРИТЕ

Общият брой на служителите при Българската народна банка от 5280 души на 31.XII.1965 г. се е увеличил на 5408 души в края на 1966 г. или увеличението е със 128 души, което представлява едва 2,3 %. Това увеличение е естествена последица на нарастването на обема на банковата работа. Както вече бе посочено, само броят на безкасовите документи по разплащанията между предприятията, организацията и учрежденията, извършвани чрез банката, са се увеличили през 1966 година спрямо 1965 година със 7,9 %. Освен това увеличен е и обемът на работата по кредитирането, по изучаване икономиката и разработване на предложения за отстраняване слабостите в предприятията и повишаване ефективността при използването на оборотните средства.

Численият състав на банковите служители в края на 1966 година и разпределението му по длъжности, възраст и образование се вижда от следните данни:

- 50 -

№ по ред	Място служение и группи должности	Общо слу- жи- чи- те- ли	От тях: чле- нове на Б К П	Разпределение общо на служителите по възраст до:								Образование			
				30			40		50		над 50		вис- ше	Ико- но- ми- чес- ко	Об- ще- ство
				год.	год.	год.	год.	год.	год.	год.	год.	год.	год.	год.	Основ- но
I. ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ															
	<u>НА БНБ - общо</u>			253	63	28	49	68	108	158	34	43	18		
	От тях:														
1.	Ръководни кадри		28	21	-	2	8	18	21	1	6	-			
2.	Икономически кадри	127	22	14	24	38	51	104	8	14	1				
3.	Счетоводни кадри	33	7	5	9	5	14	8	12	7	6				
4.	Касови кадри	5	2	-	-	2	3	-	1	1	3				
5.	Технически кадри..	9	1	-	6	1	2	3	6	-	-				
II. КЛЮЧОВЕ НА БНБ -															
	<u>общо</u>			5155	859	1128	1652	1408	967	842	1649	1687	977		
	От тях:														
1.	Ръководни кадри	300	164	3	37	118	142	184	65	50	1				
2.	Икономически кадри	1008	174	111	267	352	278	430	262	312	4				
3.	Счетоводни кадри	2311	224	778	915	407	211	201	1070	990	50				
4.	Касови кадри	587	82	113	189	176	109	6	138	246	197				
5.	Технически кадри	88	13	22	48	12	6	5	81	1	1				
III. ОБЩО БНБ															
				5408	922	1156	1701	1476	1075	1000	1683	1730	995		
	От тях:														
1.	Ръководни кадри	328	185	3	59	126	160	205	66	56	1				
2.	Икономически кадри	1135	196	125	291	390	329	534	270	326	5				
3.	Счетоводни кадри	2344	231	783	924	412	225	209	1082	997	56				
4.	Касови кадри	592	84	113	189	178	112	6	139	247	200				
5.	Технически кадри	97	14	22	54	13	8	8	87	1	1				
IV. Б В Б - общо															
	<u>общо БНБ и БВБ</u>			341	52	119	108	73	41	148	104	84	5		
V. ОБЩО БНБ и БВБ															
				5749	974	1275	1809	1549	1116	1148	1787	1814	1000		

Служебни

На 26

за 1978 г.

От общия брой на персонала при Българската народна банка жените са 2995 души или те заемат 55,3 %. От счетоводния кадър, който общо възлиза на 2344 души, жените са 1951 броя или заемат 83,2 %. От общо 592 души касови работници жените са 312 души или 52,8 %, а от общия брой на икономическите кадри заемат 16,8 %. От общо 328 души ръководни кадри жените са само 20 души или 6,9 %, а именно: 3 управители, 1 заместник-управлятел, 1 началник отдел и 15 главни счетоводители.

По възраст служителите при Българската народна банка се разпределят: до 30-годишна възраст - 21,2 %; до 40 години - 31,5 %; до 50 години - 27,3 % и над 50 години - 20 %. В системата на банката има служителки жени над 55-годишна възраст 36 души, а мъже над 60-годишна възраст са 84 души.

По трудов стаж служителите се разпределят: до 3 години - 487 души; до 10 години - 1196 души; до 20 години - 2086 души и над 20 години - 1639 души.

По образование служителите при банката се разпределят: с висше образование 18,3 %; със средно икономическо образование - 31,2 %; със средно гимназиално образование - 32,0 % и с основно образование - 18,5 %. От ръководния кадър 62,5 % са с висше образование. От икономическите кадри с висше образование са 47,0 % и от счетоводните кадри - 8,9 %.

По партийна принадлежност служителите при Българската народна банка се разпределят: 922 служители са членове на БКП, 185 са членове на БЗНС и 668 са членове на ДКМС. От ръководния кадър 185 служители са членове на БКП, от икономическите кадри - 196 души са членове на БКП и от счетоводните кадри 231 са членове на БКП, а от касовите - 84 души.

Централното управление на банката проведе през 1966 г. шест едномесечни курсове за квалификация при постоянно действуващата школа към банката. През тези курсове минаха всички управители на банковите клонове и заместник-управлятелите. Два курса сяха проведени за инспекторите-инструктори по промишлеността и селското стопанство. Общият брой на курсистите в тези два курса възлиза на 262 души.

Централното управление на банката полага постоянни грижи за повишаване квалификацията на банковите служители, както и за

подготовката на млади специалисти. На настоящем четирима банкови служители завършват аспирантура в Съветския съюз. През 1966 г. бе проведен конкурс за нови аспиранти, в който участвува един банков служител и издържа успешно изпитите.

VII. ПРИХОДИ И РАЗХОДИ НА БАНКАТА

Приходите и разходите по дейността на банката през 1966 г. в сравнение с 1965 г. са както следва:

№ п о ред	Приходи и разходи			+ увеличение 1965 г. 1966 г. - намаление през 1966 г.	
		хилјади лева	%		
A. ПРИХОДИ					
1. Лихви от заеми и ценни книжа	72 560	86 968	+ 14 408	19,9	
2. Приходи от комисионни опера- ции и други доходи	16 012	20 995	+ 4 983	31,1	
3. Курсова разлика и други от девизни операции	155	486	+ 331	213,5	
4. Разни приходи	363	434	+ 71	19,6	
Всичко:	89 090	108 883	+ 19 793	22,2	

B. РАЗХОДИ

1. Административно-управлятелни разходи	7 935	8 947	+ 1 012	12,8
2. Лихви по текущи сметки	23 923	31 828	+ 7 900	33,0
3. Други разходи	502	731	+ 229	45,6
4. Курсова разлика и други от девизни операции	183	450	+ 267	145,9
5. Суми за минаване в загуба ..	104	130	+ 26	25,0
6. Разни	-	458	+ 458	-
ВСИЧКО:	32 647	42 539	+ 9 892	30,3
ЧИСТА ПЕЧАЛБА	56 443	66 344	+ 9 901	17,5
ВСИЧКО:	89 090	108 883	+ 19 793	22,2

От общата сума на приходите най-голям дял заемат лихвите - 79,9 %. Най-голям дял те заемат и от общото увеличение на приходите през 1966 г. в сравнение с 1965 година.

Увеличението на приходите от лихви се дължи главно на нарасналия общ размер на банковите заеми, на разширяване приложението на повишена диференцирана лихва по заемите срещу нередовни запаси от стоково-материални ценности, както и на увеличението на просрочените заеми, по които се събира най-високият лихвен процент от 3 % годишно.

Уделичението на приходите от комисионни операции и други доходи е резултат на нарастването на външнотърговския стокообмен.

Административно-управителните разходи през 1966 г. са се увеличили спрямо 1965 г. с 1012 хил.лева. Бюджетът на Българската народна банка и Българската външнотърговска банка е утвърден за 9091 хил.лв., а фактически са разходвани 8947 хил.лв. или е реализирана икономия от 144 хил.лева.

От извършените разходи най-голям абсолютен и относителен дял заемат платените лихви по текущите сметки. От общото увеличение на тези разходи, възлизащо на 7900 хил.лв., главната част са платени в повече лихви през 1966 г. в сравнение с 1965 г. на Държавната спестовна каса в размер на 6744 хил.лева. Това се дължи на значителното увеличение на предепозиранияте влогове по сметката на Държавната спестовна каса, олихвявани с 3,5 % годишна лихва.

Реализираната чиста годишна печалба от Българската народна банка и Българската външнотърговска банка възлиза на 66 344 435,88 лева. В тази сума се включва чистата печалба на Българската народна банка от 36 068 820,49 лева и чистата печалба на Българската външнотърговска банка от 30 275 615,39 лева.

От реализираната печалба от Българската външнотърговска банка са внесени в приход на бюджета 55 % данък върху общия доход, възлизащ на 16 651 588,46 лева, а остатъкът от 13 624 026,93 лева са отчислени за специалните фондове, а именно: 50 % за резервен фонд - 6 812 013,46 лева; 45 % за дивиденти на акционерите - 6 180 812,12 лева; 3 % за фонд "Техническо усъвършенствуване и механизация" в размер на 408 720,80 лева; 1 % за фонд "Социалнобитови и културни мероприятия" - 136 240,28 лева и 1 % за фонд "Награждаване и премиране на служителите" - 136 240,27 лева.

От реализираната печалба от Българската народна банка са приспаднати начислените за фонд "Награждаване и премиране на служи-

телите при БНБ и за подобряване на тяхното културно и битово обслужване" в размер на 458 211,59 лева.

През 1966 г. са внесени в приход на републиканския бюджет 36 200 000 лева планирана печалба, а е реализирана 36 063 320,49 лева. Надвнесени са в бюджета 181 179,51 лева, които следва да се прихвантат от вносите за 1967 г., след одобряване на годишния отчет на банката от Министерския съвет.

x

x x

Въз основа на анализа на материалите в годишния отчет на Българската народна банка за 1966 г. предлагаме Министерският съвет да приеме следното

ПОСТАНОВЛЕНИЕ:

1. Одобрява отчета на Българската народна банка за дейността ѝ през 1966 година.
2. Надвнесената част от печалбата на Българската народна банка за 1966 година в размер на 181 179,51 лева да се прихване от следващите се вноски от печалбата на банката в републиканския бюджет за 1967 година.

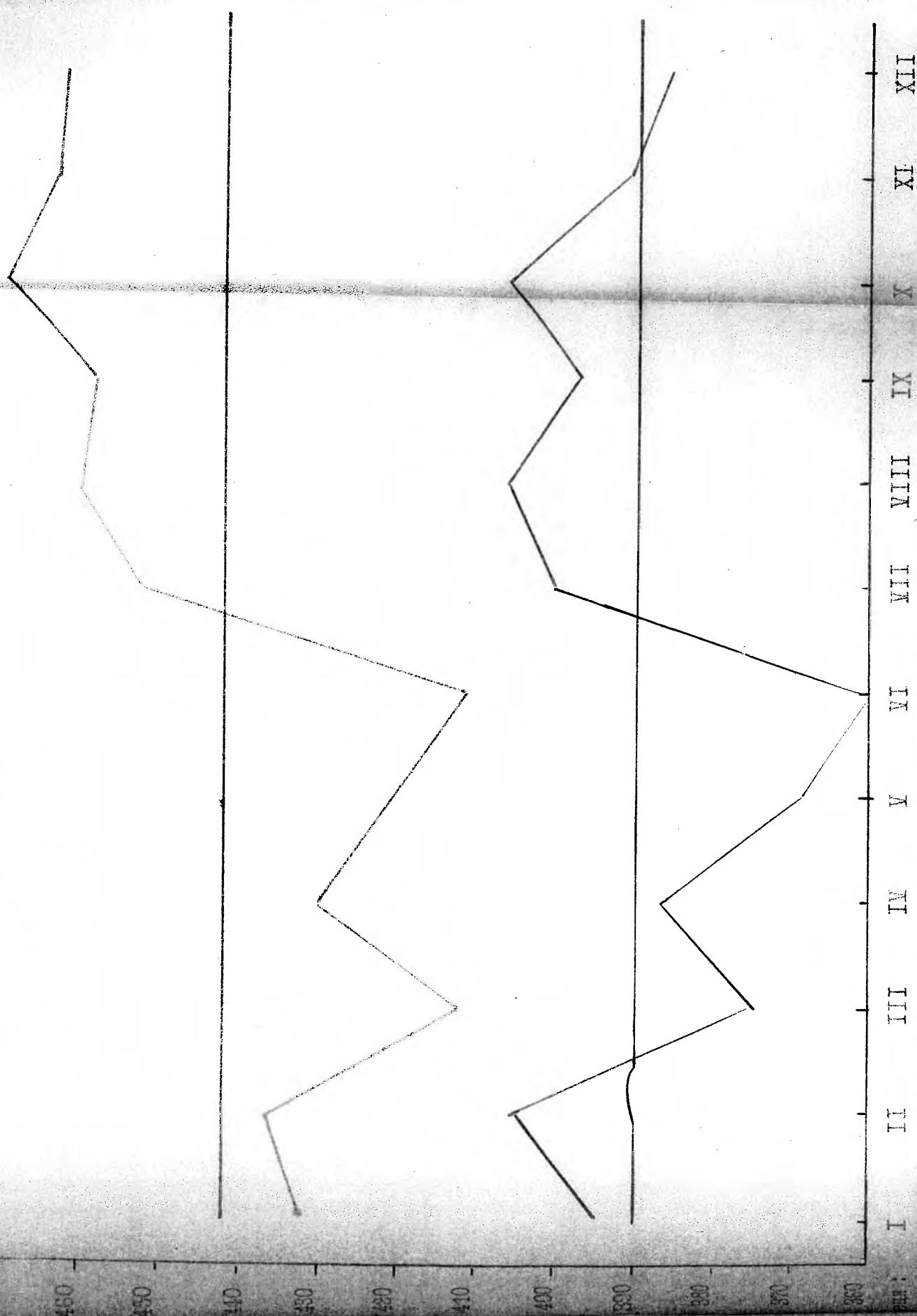
София, май 1967 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: *К. Несторов*
/К. Несторов/

Щ

Документ

за развиците на паричното обръщение по месецим
през 1965 и 1966 година

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ и БЪЛГАРСКА ВЪНШНОТЪРГОВСКА БАНКА

ПОВЕРИТЕЛНО

Обр. 1407

ГОДИШНА РАВНОСМЕТКА
за печалбите и загубите на 31 декември 1966 година

ЗА ГУБИ

ПЕЧАЛБИ

ОБЯСНЕНИЕ	Сума		Обща сума		ОБЯСНЕНИЕ	Сума		Обща сума	
	лева	ст.	лева	ст.		лева	ст.	лева	ст.
I. Адм. управленчески разходи:					I. Лихви от заеми и ценни книжа				
Заплати и др. възнаграждения (§ 1)	6 785 165 29				Лихви от краткосрочни заеми на предприятия, организации и др.	48 294 607 13			
Прибавки към заплатата (§ 2)	820 679 84				Лихви от дългосрочни заеми на предприятия	539 834 46			
Веществ. разходи (§§ 3, 4, 6, 7, 9, 11 13 и 15)	1 284 013 56				Лихви от краткосрочни заеми на ТКЗС	3 428 967 54			
Разни (§ 18)	57 183 04		8 947 041 73		Лихви от дългосрочни заеми на ТКЗС	8 356 120 77			
II. Лихви по разплащателни и текущи сметки					Лихви от заеми от ТКЗС срещу бъдещи постъпления от фонд „Неделим“	315 064 34			
Лихви на държ. спестовна каса	25 945 634 81				Лихви от просрочени заеми: а) краткосрочни на предприятия и др.	19 661 145 56			
Лихви на Бълг. инвестиционна банка	520 960 32				б) дългосрочни на предприятия и др.	211 859 51			
Лихви на ДЗИ	704 515 10				в) краткосрочни на ТКЗС	159 175 34			
Лихви по влогове на фондове и разни средства със специално предназначение	508 986 27				г) дългосрочни на ТКЗС	70 328 61			
Лихви по други тек. с/ки	213 530 29				Лихви от съдебни вземания	24 224 46			
Лихви по разплащателни сметки	921 813 13				Лихви от ценни книжа и дивиденти от съучастия	3 525 060 52			
Лихви по тек. с/ки на ТКЗС	1 188 381 39				Лихви от чуждестранни кореспонденти	2 381 643 18			
Лихви по фонд „Неделим“ на ТКЗС	500 969 77				Лихви от разни	50 100 17	26 968 131 59		
Лихви по фонд „Р. Т. У“ на предприятия	1 112 557 01								
Булстрад									
Лихви на надзирващата комисия кореспонденти	130 549 74								
Лихви на разни	125 066 53		31 822 964 92						
III. Други разходи									
Комисионни на чуждестр. кореспонденти									
Порто	20 138 12								
Разни извънбюджетни разходи	339 671 27								
Амортизац. отчисления за възстановяване	242 806 32								
Амортизиц. отчисления за основен ремонт	128 270 07		730 8 857 8						
IV. Курсова разлика и други от девизни операции									
Разлика курса от арбит.	217 104 70								
Разлика курса от отхвъд дизайко	232 804 22		449 908 92						
V. Суми за минаване в загуба									
Несъбирами вземания	122 139 63								
Други	7 913 91		130 053 54						
VI. Разни									
Други разходи	458 211 59		458 211 59						
Печалба			66 344 435 88						
Всичко			108 893 501 80						

Управител: № 15

Забележка: Лихвите на БИБ и ДСК да се сверят с клоновете на същите.
4835/66 ДН-ВТ

Гл. счетоводител:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА
1965 V-3-865 Б Т
1965 29 7 68
СОФИЯ

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

СТРОГО ПОБЕДИТЬ ОТ ОСОБЕННО ВАЖНОГО И КА

И БЪЛГАРСКА ВЪНШНОТЪРГОВСКА БАНКА

БАЛАНС

на **31** **декември** **1966** **год.**

№.....
АКТИ В

N A C M B

	Суми		Суми
II. Резерви Фондове -- банкноти и монети	176 880 219 50	I. Фондове	216 943 789 23
III. Парични средства	5 960 828 62	II. Резерви фондове -- банкноти и монети за обръщение	637 441 936 05
IV. Сметни отношения с М-во на финансите за монети за обръщение	37 646 927 05	V. Сметки по валютни операции	1 698 010 295 35
V. Скъпоценни метали	5 379 481 46	VII. Разплащателни и текущи сметки	489 496 010 83
VI. Сметки по валютни операции	1 374 429 992 91	VIII. Специални сметки по разплащанията	1 077 752 21
VII. Краткосрочни заеми	2 819 164 637 64	IX. Средства със специално предназначение	251 049 992 99
VII-a. Заеми за капитални вложения	449 989 244 67	X. Касово изпълнение на държавния бюджет и сметки с бюджетните учреждения	808 589 914 41
X. Разходи по държавния бюджет	7 504 647 20	XI. Банкови учреждения	853 580 999 00
XI. Банкови учреждения	167 217 925 91	XII. Разни кредитори	114 502 512 39
XII. Разни дебитори	93 783 809 29	XIV. Текущи сметки на организации и др.	46 829 857 08
XIII. Съучастия и ценни книжа	32 695 638 77	XV. Междуклонови операции	5 545 055 844 65
XIV. Сметки с централно отчитане	-	XVII. Корективни сметки	6 483 096 82
XV. Междуклонови операции	5 545 797 446 85	XX. Резултатни сметки	66 344 435 86
XVI. Основни средства	15 715 087 70	XXI. Други пасивни сметки	-
XVIII. Капитални вложения на банката и основен ремонт	881 386 36		
XIX. Ликвидационни заеми и сметки	2 929 844 17		
XX. Резултатни сметки	-		
XXI. Други активни сметки	634 318 84		
Статистически сметки	10 730 211 436 94	Всичко	10 730 211 436 94
	8 624 980 379 90	Статистически сметки	8 624 980 379 90
А всичко	19 355 191 816 84	Всичко	19 355 191 816 84

Cognac 15 срѣдніяго 1967 г.
№ 1-2

Изходящ №

от

196 г.

съставена към

31 декември

196 г.

Пост. № на клона

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти		№ на сметката	Остатъци	
		Дебит	Кредит		Дебит	Кредит
	A. Балансови сметки					
	I. Фондове					
1	Уставен фонд	17 607 600 37	120 000 000 00	1		
2	Резервен фонд		57 037 242 31	2		102 392 399 63
3	Фонд за основните средства		9 922 680 10	3		57 037 242 31
4	Фонд амортизация		1 673 177 02	4		9 661 916 34
5	Специални фондове		29 928 234 12	5		1 525 761 21
6	Оперативният фонд на БВБ		17 607 600 37	6		28 718 863 67
	II. Резервни фондове — банкноти и монети и банкноти и монети за обръщение					17 607 600 37
103	Резервен фонд — банкноти	1 748 330 736 00	1 539 516 170 00	103		
106	Резервен фонд — монети	32 721 002 00	14 655 348 50	105	158 814 566 00	
114	Банкноти и монети на път	396 687 359 00	396 687 359 00	114	18 065 653 50	
7	Банкноти за обръщение	26 018 976 50	626 813 985 50	7	0	0
8	Монети за обръщение		37 646 927 05	8		599 795 009 00
	III. Парични средства					37 646 927 05
11	Каса	8 192 627 996 46	8 186 667 167 84	11	5 960 828 62	
	IV. Сметни отношения с М-во на финансите за монети за обръщение					
9	Заплатени суми на М-во на финансите за пуснати за обръщение монети	37 646 927 05		9		
	V. Съкъпени метални					
14	Съкъпени метални	8 220 430 39	2 840 948 93	14	5 379 431 46	
405	Разпл. с/ки в чужда валута			405		
15	Чуждестранни банкноти, монети и път. чекови	100 026 756 71	113 177 134 75	15		
	— „Чуждестранни кореспонденти“	44 222 912 38	39 557 488 59		4 665 423 79	13 150 378 04
413	— „Чуждестранни кореспонденти“ — клирингови	1 469 770 840 49	1 451 523 223 27	413	23 651 920 43	
415	и компенсационни сметки	248 639 101 42	240 339 777 71	415	28 800 987 11	5 504 303 21
416	— „Чуждестранни кореспонденти“ — нетърговски	50 339 798 51	49 894 341 12	416	860 928 43	20 501 663 40
417	плащания със социалистическите страни“	165 985 321 81	159 420 599 28	417	6 564 722 53	415 471 04
418	— „Чуждестранни кореспонденти“ — предоставени кредити“	600 680 570 87	1 162 974 302 19	418		
419	— „Чуждестранни кореспонденти“ — получени кредити“	226 428 817 29	861 044 664 81	419	55 192 688 27	562 293 731 32
420	— „Чуждестранни кореспонденти“ — кредити на държавата“	861 161 664 81	226 545 817 28	420	689 898 536 85	689 898 536 85
	— „Разплащания с държавата по външни тългосрочни кредити“	140 306 38	41 883 81	421	55 192 688 27	55 192 688 27
421	— „Чуждестранни кореспонденти“ — блокирани сметки“	3 405 427 41	2 835 571 42	422	128 688 91	30 266 34
422	— „Чуждестранни кореспонденти лева“	672 338 733 09	329 999 930 40	423	627 858 12	58 002 13
423	— „Преходни валутни сметки“	222 499 917 37	237 068 643 12	424	362 512 998 31	20 179 145 62
424	— „Текущи сметки в чуждестранна валута“	6 311 79	232 465 12	425	11 186 730 09	25 752 455 84
425	— „Текущи сметки в местни лева“					226 153 93
	Пренос	15 127 119 952 86	15 964 749 594 06		1 409 863 938 47	2 247 498 519 67

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти				№ на сметката	Остатъци			
		Дебит		Кредит			Дебит		Кредит	
		15 127 119 952 86		15 964 749 831 06			1 409 868 938 47		2 247 498 519 67	
426	Пренос — „Влогове в чуждестранна валута“	45 189 06		139 702 11		426			94 513 05	
427	— „Блокирани сметки в чуждестранна валута“	36 078 712 10		41 194 946 95		427			5 116 234 85	
428	— „Чуждестранни акредитиви — износ“	16 385 946 69		18 620 871 70		428			2 234 925 01	
429	— „Чуждестранни акредитиви — внос“	26 787 867 92		22 397 720 68		429	4 390 147 24			
430	— „Провизии по чуждестр. акредитиви—внос“	22 293 573 31		26 683 720 55		430			4 390 147 24	
431	— „Неизплатени чуждестранни преводи“	15 099 600 46		15 668 203 46		431			568 603 00	
407	Разпл.в преводни рубли	1 590 905 406 04		1 575 809 140 84	407		102 455 294 60		87 359 029 40	
408	Кредити в преводни рубли	309 803 484 54		389 753 484 54	408				79 950 000 00	
409	Предост. кредити в чуж.валута	48 234 313 25		27 491 630 46	409		20 742 682 79			
410	Просрочени заеми в пр.валута VII. Разплащателни, заемни и текущи сметки	62 311 580 26		33 601 693 82	410		23 709 886 44			
34										
35	Предприятия от промишлеността	3 711 744 384 41		3 871 869 633 03		34			160 125 248 62	
	Разплащ. с/ки									
	Заемни	13 264 727 230 64		12 237 701 472 09		35			10 770 742 34	
38										
39	Предприятия от селското стопанство	110 445 065 92		112 372 891 61		33			1 927 825 69	
	Разплащ. с/ки									
	Заемни	562 031 732 36		540 857 830 16		39			16 028 803 60	
46										
47	Предприятия от търговията и изкупуването	693 593 888 09		721 893 371 43		46			23 299 483 34	
	Разплащ. с/ки									
	Заемни	14 147 652 125 41		12 960 039 400 90		47			1 615 443 99	
50										
51	Предприятия от транспорта	1 352 252 846 30		1 374 385 906 16		50			22 133 059 26	
	Разплащ. с/ки									
	Заемни	208 943 064 91		187 954 245 57		51			25 021 53	
126										
127	Предприятия от материално-техническо снабдаване	283 148 240 29		286 664 503 71		126			3 516 263 42	
	Разплащ. с/ки									
	Заемни	3 906 037 669 12		3 655 332 311 30		127			413 736 27	
64										
65	Трудово-кооперативни земед. стопанства	2 472 296 695 45		2 665 316 172 56		64			234 729 054 32	
	текущи с/ки									
	Заемни	199 237 828 31		199 149 156 21		65			9 911 327 90	
66										
67	Разни предприятия	4 069 594 04		3 224 049 77		66				
	Разплащ. с/ки									
	Заемни	4 069 594 04		3 224 049 77		67				
81										
81	Просрочени заеми	2 711 743 631 71		2 427 394 425 70		81				
411	Чужди кор.предост.депозити	206 334 865 76		172 204 365 76	411		284 349 206 01			
412	Чужди кор.получени депозити	107 927 200 05		223 837 740 46	412		34 130 500 00			
432	Вонове "Кореком"	4 531 191 55		5 417 429 55	432				115 910 540 41	
433	Незапл.път.чекове в лева	6 342 536 42		9 729 736 48	433				886 308 00	
									3 337 200 00	
72	VII-a. Заеми за капитални вложения									
72	Заеми на ТКЗС за капитални вложения срещу бъдещи постъпления по фонд „Неделим“	44 857 427 50		40 690 570 40		72	4 166 857 10			
75	Заеми на ТКЗС за капитални вложения от миними години	514 723 431 09		112 473 529 19		75	402 249 901 90			
77	Заеми из ТКЗС за капитални вложения през текущата година	59 383 543 75		59 383 543 75		77	0		0	
80	Просрочени заеми на ТКЗС за капитални вложения	20 666 736 95		20 527 311 29		80	139 445 66			
128	Индивидуални заеми за покупка на пролуктивен добитък	6 462 21		5 683 94		128	778 27			
129	Просрочени индивидуални заеми за покупка на пролуктивен добитък	11 606 98		6 722 73		129	4 884 26			
79	Заеми на ТКЗС за разплащане с кооператорите	6 225 031 21		2 774 869 12		79	3 450 162 09			
74	Заеми за капит.вложения	54 373 095 94		17 639 123 04	74		36 733 972 90			
73	Заеми за нап.вл.ДЗС мин.год.	3 243 242 49		73			3 243 242 49			
76	"--" --" --" тек.год.	3 406 018 40		3 406 018 40	76		0		0	
	Пренос	61 904 922 033 81		60 078 362 733 47			4 863 451 331 85		3 036 892 031 91	

№ на сметката	Наименование на сметките	О б о р о т и				№ на сметката	О с т а т ь и			
		Дебит		Кредит			Дебит		Кредит	
	Пренос .	61 904 922 033 81		60 078 362 733 47			4 863 451 331 85		3 036 892 031 51	
86	VIII. Специални сметки по разплащанията	19 014 479 71		19 276 821 32		86			262 342 11	
87	Акредитиви	28 458 156 52		28 997 384 33		87			539 227 91	
88	Особени сметки	29 963 297 56		30 195 981 34		88			232 683 78	
89	Лимитирани чекови книжки	6 468 227 70		6 511 726 21		89			43 498 51	
	IX. Средства със специално предназначение									
91	Амортизационни отчисления на предприятия	244 234 309 73		263 948 241 43		91			19 713 931 70	
113	Разни средства и фондове със специално предназначение	556 152 203 39		657 081 214 87		113			100 929 011 48	
78	Текущи сметки на ТКЗС за строежи изпълнявани по стопански начин	19 347 295 71		20 993 028 22		78			1 645 732 51	
184	Фонд „Неделим“ на ТКЗС	304 977 760 56		340 331 756 61		184			35 363 996 05	
113а	Средства на пред. ф. РТУ	470 023 263 19		563 430 584 44		113а			93 407 321 25	
	X. Касово изпълнение на държавния бюджет и сметки с бюджетните учреждения									
92	Приходи по републиканския бюджет	7 574 373 144 52		8 022 604 940 14		92			148 231 795 62	
93	Разходи по републиканския бюджет	6 183 775 134 80		6 183 775 134 80		93		0	0	
94	Бюджетни сметки на народните съвети	1 654 916 963 18		1 671 141 435 72		94			16 224 472 54	
95	Разпределяеми приходи по републ. бюджет	337 360 911 85		337 360 911 85		95		0	0	
96	Извънбюджетни сметки по републ. бюджет	1 390 662 645 54		1 478 131 843 38		96			87 469 197 84	
97	Извънбюджетни сметки на народните съвети	230 438 732 14		252 040 390 22		97			21 601 658 08	
98	Разни разплащания с М-во на финансите	1 791 055 661 05		2 206 856 247 20		98			423 305 233 35	
99	Преоценка по паричната реформа 1952 г.			111 557 556 98		99			111 557 556 98	
400	Българска народна банка									
100	Българска инвестиционна банка	2 118 772 315 53		2 069 432 901 22 400			49 339 414 31			
101	Държавна спестовна каса	3 858 836 018 15		3 765 929 936 55		100	117 878 511 60		24 972 429 97	
102	Държавен застрахователен институт	1 053 215 930 49		1 784 815 445 49		101			731 599 515 00	
104	Българо-търговска банка	32 992 750 77		30 662 390 49					47 669 639 72	
105	XII. Дебитори и кредитори	2 059 208 649 88		2 108 548 064 19 104					49 339 414 31	
	Разни дебитори и кредитори	6 083 261 805 54		6 103 980 508 64		105			114 502 512 39	
107	XIII. Съучастия и ценни книжа	33 125 974 77		230 336 00		107			93 783 809 29	
	Съучастия и ценни книжа								32 895 638 77	
	XIV. Текущи сметки на организации и др.									
110	Текущи сметки на организации	2 551 575 796 71		2 551 575 796 71		110			0	
111	Сметки с централно отчитане	2 033 799 108 59		2 080 628 965 67		111			0	
112	Текущи сметки на ведомства на сметно финансиране					112			46 829 557 08	
	Пренос .	102 870 932 571 42		102 818 402 277 99			5 164 853 353 02		5 112 323 059 59	

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти		№ на сметката	Остатъци	
		Дебит	Кредит		Дебит	Кредит
	Препос.	102 870 932 571 42	102 818 402 277 99		6 164 853 353 02	5 112 323 059 59
	XV. Междуклонови операции					
90	Неизплатени преводи	33 100 390 17	33 620 114 15	90	286 022 24	305 746 22
115	Теглени преводи	19 001 512 749 41	15 450 935 727 53	115	3 550 577 021 88	
116	Получени преводи	33 227 852 327 59	31 234 524 160 56	116	1 993 323 167 03	
117	Записани по извлечението преводи	12 303 604 690 41	17 843 386 115 97	117		5 539 781 425 56
118	Неизравнени суми по извлеченията	50 089 797 04	52 952 234 21	118	1 606 235 70	4 468 672 87
119	Теглени преводи от предната година	8 712 412 647 84	8 712 412 647 84	119		0
120	Получени преводи от предната година	1 559 534 517 95	1 559 534 517 95	120		0
121	Записани по извлеченията преводи от предната година	11 631 222 925 64	11 681 222 925 64	121		0
122	Неизравнени суми по извлеченията от предната година	22 878 939 87	22 878 939 87	122		0
123	Документи за връчване чрез управлятелната служба	3 446 000 459 21	3 446 000 459 21	123		0
124	Управлятелна служба	3 982 989 917 22	3 982 989 917 22	124		0
	XVI. Основни средства					
135	Земи	515 044 71	40	135	515 044 31	
136	Сгради	11 390 256 90	589 43	136	11 389 667 42	
137	Стопански инвентар	3 945 951 25	135 575 23	137	3 810 375 97	
	XVII. Корективни сметки					
138	Изхабяване на основните средства	90 044 60	6 143 215 96	138		6 053 171 36
139	Изхабяване на малоц. и малотр. предмети	30 082 89	465 008 35	139		434 925 46
	XVIII. Капитални вложения на банката и основен ремонт					
140	Вноски в БИБ за финансиране на капиталните вложения на банката	745 141 97	585 332 14	140	369 809 83	
141	Незавършени капитални вложения	383 029 30	40 261 71	141	292 768 09	
145	Разноски за основен ремонт	114 700 20	114 700 20	145		0
147	Внески с известац. предназначение	725 956 85	497 048 41	147	223 808 44	
	XIX. Ликвидационни заеми и сметки					
82	Съдебни вземания	949 353 20	151 343 70	82	798 003 50	
164	Ликвидационни заеми на ТКЗС	3 269 027 24	1 942 731 57	164	1 326 295 67	
171	Засми на разни лица	158 736 27	1 384 30	171	157 351 97	
183	Вземания от предприятия и кооперации обявени в ликвидация	54 905 02	6 716 99	183	43 188 03	
	Препос.	196 964 504 063 67	196 898 793 946 63		10 729 577 113 10	10 663 887 001 06

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти		№ на сметката	Остатъци		№ на сметката
		Дебит	Кредит		Дебит	Кредит	
	Пренос	196 964 504 063 67	196 898 793 946 63		10 729 577 118 10	10 663 867 001 06	
	XX. Резултатни сметки						
186	Лихви	123 253 528 12	123 253 528 12	186	0	0	
186а		3 044 210 37	3 044 210 37	186а	0	0	
187	Разлика курса от камбю	3 726 191 01	3 726 191 01	187	0	0	
188	Други доходи	526 175 12	526 175 12	188	0	0	
189	Други разходи	744 660 89	744 660 89	189	0	0	
190	Административно-управленчески разходи	9 329 275 70	9 329 275 70	190	0	0	
191	Суми за минаване в загуба	129 432 05	129 432 05	191	0	0	
192	Печалби и загуби	114 565 561 17	180 909 997 05	192		66 344 435 83	
185	Комисионни в чужда валута	3 949 290 88	3 949 290 88	185			
185а	Комисионни от пр.валута	17 203 441 56	17 203 441 56	185а			
	ХXI. Други активни и пасивни сметки						
194	Стопански материали	686 981 02	437 587 64	194	199 393 38		
195	Малоценни и малотрайни предмети	464 826 00	29 900 54	195	434 925 46		
196	Разходи за следващи периоди			196			
197	Приходи за следващи периоди			197			
	Всичко	197 242 127 637 56	197 242 127 637 56		10 730 211 436 94	10 730 211 436 94	
	Б. Статистически сметки						
	I. Обезпечения						
204	Депозити за обезпечения	5 095 586 32	1 596 409 06	204	3 499 177 26		
205	Депозити на обезпечения	1 596 409 06	5 095 586 32	205		3 499 177 26	
	II. Резервни емисии — банкноти						
280	Резервни емисии — банкноти	159 460 000 00	127 920 000 00	280	31 540 000 00		
281	Главна каса за банкноти	127 920 000 00	159 460 000 00	281		31 540 000 00	
	III. Документи за инкасо						
28	Просрочени разплащателни документи	249 052 352 98	249 052 352 98	228	0	0	
232	Документи изпратени за инкасо в чужбина	1 001 367 647 14	975 232 526 59	232	26 135 120 55		
233	Документи получени за инкасо от чужбина	3 340 721 977 04	2 891 951 840 67	233	448 770 136 37		
234	Седанти	4 083 577 580 24	4 508 482 837 16	234		474 905 256 92	
	V. Ценностни за пазене						
237	Депозити за пазене	32 138 217 06	631 394 69	237	31 506 822 37		
238	Депозити	631 394 69	32 138 217 06	238		31 506 822 37	
	VI. Държавни ценни материали						
239	Държавни ценни материали	11 633 035 45	6 915 600 15	239	4 717 435 36		
240	Държавно хранилище	6 915 538 65	11 633 023 95	240		4 717 435 30	
	Пренос	8 970 109 793 63	8 970 109 793 63		546 168 691 85	546 168 691 85	

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти				№ на сметката	Остатъци			
		Дебит		Кредит			Дебит		Кредит	
	Прено...	8 970 109 788 68		8 970 109 788 68			546 168 691 85		546 168 691 85	
570	VI. Акредитиви и гаранции									
575	Дебитори по чужд. валути	11 322 309 765 00		5 530 890 248 00	570	6 291 419 517 00		210 017 951 800		
	"Дебитори по чуждестранни гаранции и акредитиви — внос"	380 872 017 00		1 090 890 013 00	575			961 560 91		
576	— Чуждестранни кредитори по акредитиви — внос открыти по кредити"	766 853 689 00		1 728 414 505 00	576			193 409		
577	— "Чуждестранни кредитори по акредитиви внос открыти без покритие"	1 166 338 711 00		1 359 748 700 00	577			4 907 90		
578	— "Чуждестранни кредитори по гаранции за внос"	2 786 330 461 00		7 694 290 148 00	578			18 52		
579	— „Други чуждестранни гаранции"	21 019 822 00		39 540 851 00	579			320 1		
580	— "Чуждестранни дебитори по гаранции и акредитиви — износ без покритие"	8 223 426 346 00		7 479 519 561 00	580	743 906 795 00				
581	— Чуждестранни дебитори по компенсационни акредитиви"	224 666 00		224 666 00	581			0		
582	— "Кредитори по гаранции, акредитиви—износ без покритие и компенсационни акредитиви	399 786 705 00		375 290 289 00	582	24 496 416 00				
585	Кредити по гар. и акредитиви	7 828 855 651 00		8 597 258 862 00	585			768 40		
	VII. Разни									
255	Разни активни статистически сметки	1 092 663 724 84		75 273 967 72	255	1 017 389 757 12				
256	Разни пасивни статистически сметки	66 840 729 69		1 084 230 486 81	256			1 017 38		
590	Дължими от пр.валута	22 973 706 83		22 973 706 83	590			0		
591	Очаквани на пр.вал.постъп.	22 910 324 65		22 910 324 65	591			0		
	VIII. Вземания и задължения на държавата поети за ликвидация от БНБ									
265	Задължения към Погасителната каса	5 047 85		0	265	5 047 85				
266	Задължения по заеми от заема на бежанците	5 139 85		2 280 89	266	2 853 96				
267	Задължения по заеми за икономичен строеж	6 680 73		9 36	267	6 671 38				
268	Задължения по заеми на новобрачни двойки	40 049 02		0	268	40 049 02				
269	Държавата от вземания и задължения за ликвидиране от БНБ	29 345 67		1 623 548 60	269			1 599		
270	Заеми на тютюнопърговци	1 570 749 51		27 050 34	270	1 543 699 17				
271	Заеми на заселници в Беломорието	881 64		5 09	271	876 55				
	Статистически сметки	44 073 224 001 91		44 073 224 001 91		8 624 980 379 90		8 624 98		
	Балансови сметки	197 242 137 637 56		197 242 137 637 56		10 730 211 436 94		10 730 21		
	Всичко	241 315 351 639 47		241 315 351 639 47		19 355 191 816 84		19 355 191		

Забележка: Остатък по сметка № 117 лева

Последно осчетовано извлечение № от лева

Отстранена на зата Разлика лева

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

клон

Съставил:

Управител

Гл. счето

/

ЗАДЪРЖАНОТО УЧЕБНОЕ

Фонд № опис № а.е. № 1 съхранение 61
(номер)

издаден и заложен
(съхранение)

номерирани листа.

С индекс са лист №

Неизползвани са лист № №

Особености

У. IV 1983 г.

(дата)

СЛСТАВИ:

(подпись)